

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

2010

Veronika Jankovská

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Studijní program: B6208 Ekonomika a management

Studijní obor: Obchodní podnikání

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vývoj ekonomické situace v akciové společnosti

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Martina Novotná, Ph.D.

Autor:

Veronika Jankovská

2010

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

Ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Akademický rok: 2008/2009

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Veronika JANKOVSKÁ**

Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**

Studijní obor: **Obchodní podnikání**

Název tématu: **Vývoj ekonomické situace v akciové společnosti**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cíl práce:

Popsat vznik a založení akciové společnosti, vyzvednout specifika této právní formy podnikání proti ostatním obchodním společnostem. Zhodnotit možnosti analýzy ekonomické situace s aspektem na význam hodnocení pomocí poměrových ukazatelů. Vybrané postupy aplikovat v konkrétním podniku z Jihočeského kraje. Zaměřit se na oblast nákladovosti, sledování významných meziročních odchylek a jejich příčin včetně vyhodnocení dopadu na ekonomickou situaci podniku popřípadě navrhnout doporučení k zlepšení finanční situace resp. ke zvýšení jeho výkonnosti.

Metodický postup:

Teoretická část

1. Vznik a založení akciové společnosti
2. Výhody resp. nevýhody akciové společnosti ve srovnání s jinými právními formami podnikání
3. Možnosti hodnocení ekonomické situace.
4. Analýza výkonnosti podniku prostřednictvím poměrových ukazatelů

Praktická část

1. Charakteristika vybraného podniku z hlediska jeho vývoje
2. Analýza vybraných poměrových ukazatelů se zaměřením na nákladovost
3. Zhodnocení meziročních odchylek nákladovosti a jejich vliv na ekonomickou situaci společnosti

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

40 - 50 stran

Forma zpracování bakalářské práce:

tištěná

Seznam odborné literatury:

- Synek, M. a kol.: Manažerská ekonomika. 4. aktualizované a rozšířené vydání. Praha, Grada, 2007
- Kislingerová, E. a kol.: Manažerské finance. Praha, C. H. Beck, 2004.
- Wöhe, G., Kislingerová, E.: Úvod do podnikového hospodaření. 2. přepracované vydání. Praha, C. H. Beck, 2007
- Grünwald, R., Holečková, J.: Finanční analýza a plánování podniku. Praha, Ekopress, 2007.
- Učeň, P.: Zvyšování výkonnosti firmy na bázi potenciálu zlepšení. Praha, Grada Publishing, 2008.
- Neumaierová, I., Neumaier, I.: Výkonnost a tržní hodnota firmy. Praha, Grada Publishing, 2002.
- Sedláček, J.: Finanční analýza podniku. Brno, Computer Press, 2008.
- Janák, A., Holá, V.: Akciová společnost a její organizační a finanční řízení. Praha, Dashöfer, 1997.
- Zákon č. 513/1991 Sb. Obchodní zákoník

Vedoucí bakalářské práce:

Ing. Martina Novotná, Ph.D.
Katedra ekonomiky

Datum zadání bakalářské práce:

17. března 2009

Termín odevzdání bakalářské práce:

15. dubna 2010

17.
prof. Ing. Magdalena Hrabánková, CSc., prof.h.c.

děkanka

JIHOČESKÁ UNIVERZITA
V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH
EKONOMICKÁ FAKULTA
Studentská 13
370 05 České Budějovice
IČ 600 76 658, DIČ CZ60076658

doc. Ing. Ivana Faltová Leitmanová, CSc.

vedoucí katedry

V Českých Budějovicích dne 15. dubna 2009

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „**Vývoj ekonomické situace v akciové společnosti**“ vypracovala samostatně na základě vlastních zjištění a materiálů, které uvádím v seznamu použité literatury.

Dále prohlašuji, že v souladu s § 47 b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění, souhlasím se zveřejněním práce, a to v nezkrácené podobě elektronickou cestou na veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejích internetových stránkách.

V Českých Budějovicích, 10. dubna 2010

.....
Veronika Jankovská

Poděkování

Děkuji vedoucí práce, Ing. Martině Novotné, Ph.D. za odborné vedení a poskytnutí cenných rad a informací při tvorbě mé bakalářské práce. Současně děkuji vedení Dopravního podniku města České Budějovice, a.s., speciálně panu Ing. Bohumilu Matoušovi a účetní jednotce podniku za poskytnutí podkladů pro zpracování bakalářské práce.

OBSAH

1. ÚVOD.....	3
2. ZALOŽENÍ A VZNIK AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI.....	4
2. 1. Charakteristika akciové společnosti.....	4
2. 1. 1. Základní kapitál	4
2. 1. 2. Emisní kurs akcie.....	5
2. 2. Založení akciové společnosti	6
2. 2. 1. Zakladatelská smlouva a zakladatelská listina.....	7
2. 2. 2. Založení společnosti na základě veřejné nabídky akcií	8
2. 2. 3. Založení společnosti bez veřejné nabídky akcií	9
2. 2. 4. Stanovy společnosti	9
2. 3. Vznik akciové společnosti	10
3. VÝHODY A NEVÝHODY AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI VE SROVNÁNÍ S JINÝMI PRÁVNÍMI FORMAMI PODNIKÁNÍ	13
3. 1. Výhody akciové společnosti	14
3. 2. Nevýhody akciové společnosti	14
4. MOŽNOSTI HODNOCENÍ EKONOMICKÉ SITUACE	16
4. 1. Finanční analýza	16
4. 1. 1. Horizontální analýza	16
4. 1. 2. Vertikální analýza	17
4. 2. Mezipodnikové srovnávání.....	18
5. ANALÝZA VÝKONNOSTI PODNIKU PROSTŘEDNICTVÍM POMĚROVÝCH UKAZATELŮ	20
5. 1. Ukazatele likvidity	21
5. 2. Ukazatele aktivity	22
5. 3. Ukazatele zadluženosti (ukazatele finanční páky) a finanční stability	23
5. 4. Ukazatele rentability	24
5. 5. Pyramidové ukazatelové soustavy	25
6. METODIKA PRÁCE	26
6. 1. Horizontální a vertikální analýza	26

6. 2. Poměrové ukazatele	26
6. 3. Mezipodnikové srovnávání	28
6.4. Zhodnocení meziročních odchylek nákladovosti.....	29
7. CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO PODNIKU Z HLEDISKA JEHO VÝVOJE	31
7. 1. Charakteristika vybraného podniku	31
7. 2. Horizontální analýza rozvahy	32
7. 3. Vertikální analýza rozvahy	34
7. 4. Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty	36
8. ANALÝZA VYBRANÝCH POMĚROVÝCH UKAZATELŮ SE ZAMĚŘENÍM NA NÁKLADOVOST	41
8. 1. Poměrové ukazatele	41
8. 2. Mezipodnikové srovnávání	44
8. 2. 1. Mezipodnikové srovnávání pomocí porovnání poměrových ukazatelů	50
8. 2. 2. Mezipodnikové srovnávání pomocí pyramidálního rozkladu	52
9. ZHODNOCENÍ MEZIROČNÍCH ODCHYLEK NÁKLADOVOSTI A JEJICH VLIV NA EKONOMICKOU SITUACI SPOLEČNOSTI	55
10. ZÁVĚR	60
11. SUMMARY	62
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	63
SEZNAM TABULEK	64
SEZNAM GRAFŮ	65
SEZNAM SCHÉMAT	65
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	65
SEZNAM PŘÍLOH.....	66
PŘÍLOHY	

1. ÚVOD

Akciová společnost, gigant mezi právními formami podnikání, se zakládá, když podnikatelský záměr potřebuje velkou kapitálovou účast. Pokud zakladatele neodradí časová a finanční náročnost založení, může vzniknout podnik s neomezenou životností. I přes svou velikost není zárukou podnikatelského úspěchu.

V dnešním světě musí každý ekonomický subjekt počítat s obrovskou konkurencí. Cílem firem bývá přednostně zisk. K jeho dosažení v tomto světě vede mnoho cest. Pro každý podnik bývá individuální. Jedním z pomocných faktorů, k dosažení tohoto nesnadného cíle, jsou informace.

Interní informace podniku – o výsledku hospodaření, struktuře majetku atd. se zpracovávají do výkazů, které slouží externím i interním uživatelům. Management by tyto informace měl dále využívat, pracovat s nimi. Ve finanční analýze, která užívá účetní výkazy, se promítá celý chod podniku, jeho úspěchy i neúspěchy. Díky ní můžeme vystopovat určité kroky a zpětně je přehodnotit. Umožní managementu poučit se z chyb minulých let a později se mohou lépe a vhodněji rozhodnout.

Tato práce předkládá stručný rozbor konkrétní akciové společnosti za účelem vyfiltrování důležitých informací. Po jejich vybrání se s nimi dále pracuje, aby se odhalily případné nedostatky a firma je mohla zpětně využívat při dalším rozhodování. Podniky obvykle nemají čas se tímto zabývat a proto jim uniká informační výhoda. Přitom některé postupy analýzy nejsou složité ani časově náročné.

Práce je rozdělena do dvou částí. V první teoretické části je akciová společnost obecně popsána, její založení a vznik. Dále je zde uvedena finanční analýza jako možnost hodnocení ekonomické situace. Jsou zde popsány její složky – horizontální analýza, vertikální analýza a analýza prostřednictvím poměrových ukazatelů. V úvodu praktické části je charakterizován konkrétní hodnocený podnik. Poté dochází k samotnému rozboru podniku horizontální a vertikální analýzou, analýzou poměrových ukazatelů se zaměřením na nákladovost, zhodnocení meziročních odchylek nákladovosti a je zde nastíněn i jednoduchý způsob mezipodnikového srovnávání.

2. ZALOŽENÍ A VZNIK AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI

2. 1. Charakteristika akciové společnosti

Akciová společnost je typickou kapitálovou společností, jejíž základní kapitál je rozvržen na akcie o určité jmenovité hodnotě. Společnost je vlastníkem základního kapitálu a dalšího majetku nabytého při vlastní činnosti společnosti a veškerým tímto majetkem odpovídá za svoje závazky. Majitelé akcií, akcionáři, jako společníci společnosti za závazky společnosti neručí. Při zániku společnosti s likvidací ručí akcionáři do výše svého podílu na likvidačním zůstatku.

Podstatu této formy společnosti tvoří kapitálová účast akcionářů, kteří pro společnost nepracují ani se neúčastní činnosti jejích výkonných orgánů. Podíl na akciové společnosti pro ně většinou znamená výhodné uložení kapitálu (JANKŮ, 2006).

Akciová společnost je právnickou osobou. Zapisuje se do obchodního rejstříku. Akciová společnost, která bude podnikat na základě živnostenského oprávnění je povinna ustanovit odpovědného zástupce, tj. fyzickou osobu, která odpovídá za řádný provoz živnosti a za dodržování živnostenskoprávních předpisů. Odpovědným zástupce může být některý ze členů představenstva, který splňuje všeobecné i zvláštní podmínky provozování živnosti, není u něj překážka provozování živnosti (§ 8 ŽZ), má bydliště na území České republiky, a není-li občanem České republiky, prokáže-li znalost českého jazyka (DĚDIČ, 2001).

Akciová společnost musí mít obchodní firmu. Ta musí obsahovat označení "akciová společnost" nebo zkratku "akc. spol." anebo "a. s." (ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

2. 1. 1. Základní kapitál

Výše základního kapitálu je dána součtem výše vkladů všech společníků do základního kapitálu bez ohledu na to, zda jde o vklady při vzniku společnosti nebo za trvání společnosti. U akciových společností je základní kapitál rozvržen do akcií o určité jmenovité hodnotě. Výše základního kapitálu je určena při založení společnosti v zakladatelské smlouvě nebo zakladatelské listině, neboť je jejich podstatnou částí a je

také podstatnou částí stanov společnosti. Výše základního kapitálu a jeho splácení se povinně u akciové společnosti zapisuje do obchodního rejstříku. Zákon požaduje, aby základní kapitál akciové společnosti byl alespoň 2 000 000 Kč, pokud je zakládána bez veřejné nabídky akcií. V případě, že je akciová společnost zakládána na základě veřejné nabídky akcií, musí její kapitál činit 20 000 000 Kč (DĚDIČ, 2001).

2. 1. 2. Emisní kurs akcie

Emisní kurs akcie je částka, za niž společnost vydává akcie. Nesmí být nižší než jmenovitá hodnota. Pokud je emisní kurs akcií vyšší než jmenovitá hodnota akcií, tvoří rozdíl mezi emisním kursem a jmenovitou hodnotou akcií emisní ážio (ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

Nikdo nemůže být zproštěn závazku splatit emisní kurs s výjimkou případů, kdy dochází ke snížení základního kapitálu společnosti. Proti pohledávce společnosti na splacení emisního kursu není přípustné započtení, ledaže s tím souhlasí valná hromada při zvyšování základního kapitálu společnosti. Nikomu, kdo se podílel na založení společnosti nebo na činnostech vedoucích k získání oprávnění k její činnosti, nelze přiznat žádnou zvláštní výhodu (GRINC, 2007).

A) Podíl akcionáře na společnosti

Akcionář má právo na podíl na zisku společnosti (dividendu), který valná hromada podle hospodářského výsledku schválila k rozdělení. Nevyplyvá-li z ustanovení stanov týkajících se prioritních akcií něco jiného, určuje se tento podíl poměrem jmenovité hodnoty jeho akcií k jmenovité hodnotě akcií všech akcionářů. Společnost nesmí vyplácet zálohy na podíly na zisku. Podíl členů představenstva a členů dozorčí rady na zisku (tantiému) může stanovit valná hromada ze zisku schváleného k rozdělení (ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

B) Ručení akcionářů a odpovědnost společnosti

Stejně jako společnosti ostatních forem odpovídá akciová společnost za porušení svých závazků celým svým majetkem. Na rozdíl od společníků ostatních forem obchodních společností však akcionář za trvání akciové společnosti neručí za závazky

společnosti. Pokud se společnost zrušuje s likvidací, ručí akcionář po zániku společnosti za závazky společnosti do výše svého podílu na likvidačním zůstatku (DĚDIČ, 2001).

C) Akcionáři

Akcionář je společníkem akciové společnosti, vztahují se na něj tedy všechna ustanovení obecné úpravy obchodních společností, týkající se společníků, pokud zvláštní úprava akciové společnosti nestanoví něco jiného. Akcionářem může být jak osoba fyzická, tak i osoba právnická. Jediným zakladatelem akciové společnosti však může být pouze právnická osoba. Není vyloučeno, aby po vzniku akciové společnosti došlo k tomu, že bude mít pouze jednoho akcionáře, fyzickou osobu. Obchodní zákoník neomezuje počet akcionářů v akciové společnosti. Má-li akciová společnost jediného akcionáře, zapisuje se firma nebo název a sídlo nebo jméno a bydliště tohoto akcionáře do obchodního rejstříku (DĚDIČ, 2001).

E) Akcie

Akcie je cenným papírem, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se podle zákona a stanov na řízení akciové společnosti, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti.

Každá akcie musí obsahovat:

- a) firmu a sídlo společnosti,
- b) jmenovitou hodnotu,
- c) označení formy akcie, u akcie na jméno firmu, název nebo jméno akcionáře,
- d) výši základního kapitálu a počet akcií k datu emise,
- e) datum emise

(ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

2. 2. Založení akciové společnosti

Akciová společnost může být založena jedním zakladatelem, je-li zakladatel právnickou osobou, jinak dvěma nebo více zakladateli. Soustředění akcií v rukou jedné osoby nezakládá neplatnost společnosti ani není důvodem pro zrušení společnosti soudem.

Zakládají-li společnost dva nebo více zakladatelů, uzavřou zakladatelskou smlouvu. Jediný zakladatel zakládá společnost zakladatelskou listinou (GRINC, 2007).

2. 2. 1. Zakladatelská smlouva a zakladatelská listina

Účelem zakladatelské smlouvy (ale i zakladatelské listiny) v akciové společnosti je úprava vztahů mezi zakladateli při jejím založení. Zakladatelská smlouva musí být ve formě notářského zápisu a musí obsahovat úředně ověřené podpisy zakladatelů (DĚDIČ, 2001).

Zakladatelská smlouva nebo zakladatelská listina musí obsahovat:

- a) firmu, sídlo a předmět podnikání (činnosti),
 - b) navrhovaný základní kapitál,
 - c) počet akcií a jejich jmenovitou hodnotu, podobu, v níž budou akcie vydány, jakož i určení, zda akcie budou znít na jméno nebo na majitele, popřípadě kolik akcií bude znít na jméno a kolik na majitele, mají-li být vydány akcie různých druhů, jejich název a popis práv s nimi spojených, popřípadě údaj o omezení převoditelnosti akcií na jméno,
 - d) kolik akcií který zakladatel upisuje, za jaký emisní kurs, způsob a lhůtu pro splacení emisního kursu a jakým vkladem bude emisní kurs splacen,
 - e) splácí-li se emisní kurs akcií nepeněžitými vklady, i určení předmětu nepeněžitého vkladu a způsobu jeho splacení, počet, jmenovitou hodnotu, podobu, formu a druh akcií, jež se vydají za tento nepeněžitý vklad,
 - f) alespoň přibližnou výši nákladů, které v souvislosti se založením společnosti vzniknou,
 - g) určení správce vkladu,
 - h) návrh stanov,
- (GRINC, 2007).

2. 2. 2. Založení společnosti na základě veřejné nabídky akcií

Veřejnou nabídkou akcií se rozumí jakékoli sdělení, oznámení nebo jiný text nebo jakékoli jednání, kterým se kdokoli obrací jakýmkoli způsobem propagace nebo prostřednictvím třetích osob na širší okruh osob za účelem sdělení podmínek nabytí nabízených akcií a vyvolání jejich zájmu o nabytí akcií uvedených v nabídce. Sukcesivní zakládání akciové společnosti má několik relativně samostatných etap:

- uzavření zakladatelské smlouvy (sepsání zakladatelské listiny),
- schválení prospektu nebo užšího prospektu emitenta, pokud jej vyžaduje zákon o cenných papírech,
- upisování akcií,
- konání ustavující valné hromady.

Zakládání akciové společnosti veřejnou nabídkou akcií je podřízeno státnímu doзору Komise pro cenné papíry. Zakladatelé mají povinnost veřejnou nabídku akcií vhodným způsobem uveřejnit např. v denním tisku, televizi, rozhlasu a na Internetu. Protože návrh stanov je návrhem smlouvy, jíž budou upisovatelé v případě vzniku společnosti vázáni, musí být v každém upisovacím místě k nahlédnutí návrh stanov (DĚDIČ, 2001).

Má-li být společnost založena na základě veřejné nabídky akcií, je podmínkou platného založení společnosti schválení prospektu cenného papíru Českou národní bankou. Veřejná nabídka akcií musí obsahovat kromě údajů výše uvedených též:

- místo a doba upisování akcií, která nesmí být kratší než dva týdny,
- postup při upisování akcií, zejména zda účinnost upisování akcií při dosažení nebo překročení navrhované výše základního kapitálu bude posuzována podle toho, kdy k upsání akcií došlo, popřípadě zda bude možno krátit jednotlivým upisovatelům, kteří upíší akcie ve stejné době, počet upsaných akcií podle poměru jmenovitých hodnot jimi upsaných akcií,
- připouštět-li zakladatelé upisování akcií převyšující navrhovaný základní kapitál, postup při takovém upsání,
- určení, že zájemci mohou splácet emisní kurs akcie pouze peněžitými vklady,
- místo, dobu, popřípadě účet u banky pro splacení emisního kursu,

- emisní kurs upisovaných akcií nebo způsob jeho určení; emisní kurs nebo způsob jeho určení musí být pro všechny upisovatele stejný, nestanoví-li zákon jinak,
- způsob svolání ustavující valné hromady a místo jejího konání,
- způsob tvoření rezervního fondu,
- podmínky výkonu hlasovacího práva,

(ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

Ustavující valná hromada

Ustavující valná hromada je další etapou založení společnosti na základě veřejné nabídky akcií. Jedná se vlastně o shromáždění upisovatelů, na němž má dojít k vlastnímu založení společnosti. Zakladatelé jsou povinni svolat ustavující valnou hromadu tak, aby se konala do 60 dnů ode dne, kdy bylo dosaženo účinného upsání navrhovaného základního kapitálu. Další podmínkou konání ustavující valné hromady je přítomnost upisovatelů, jenž účinně upsali alespoň polovinu upsaných akcií, kteří mají právo se zúčastnit ustavující valné hromady a hlasovat na ní a upsali akcie do navržené výše základního kapitálu (DĚDIČ, 2001).

2. 2. 3. Založení společnosti bez veřejné nabídky akcií

Jestliže se zakladatelé v zakladatelské smlouvě dohodnou, že v určitém poměru upíší akcie na celý základní kapitál společnosti, nevyžaduje se veřejná nabídka akcií a konání ustavující valné hromady. Právní postavení, které má při založení společnosti na základě veřejné nabídky akcií ustavující valná hromada, mají zakladatelé. Rozhodnutí, která jinak přijímá ustavující valná hromada, musí být obsažena v zakladatelské smlouvě (ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

2. 2. 4. Stanovy společnosti

Stanovy společnosti jsou jedním z nejdůležitějších právních dokumentů společnosti. Jde o smlouvu společenskou, která se mění rozhodnutím valné hromady (jediného akcionáře) nebo na základě jiných právních skutečností. K této smlouvě se přistupuje nabytím akcií. Návrh stanov je schvalován buď na ustavující valné hromadě

v případě sukcesivního založení společnosti, nebo v zakladatelské smlouvě či zakladatelské listině při simultánním založení společnosti (DĚDIČ, 2001).

Stanovy musí obsahovat:

- a) firmu a sídlo společnosti,
- b) předmět podnikání,
- c) výši základního kapitálu a způsob splácení emisního kursu akcií,
- d) počet a jmenovitou hodnotu akcií, podobu akcií, jakož i určení, zda akcie znějí na jméno nebo na majitele, nebo kolik akcií zní na jméno a kolik na majitele,
- e) počet hlasů spojených s jednou akcií a způsob hlasování na valné hromadě; vydala-li společnost akcie v různé jmenovité hodnotě, počet hlasů vztahující se k té které výši jmenovité hodnoty akcií,
- f) způsob svolávání valné hromady, její působnost a způsob jejího rozhodování,
- g) určitý počet členů představenstva, dozorčí rady nebo jiných orgánů, délka funkčního období člena orgánu, jakož i vymezení jejich působnosti a způsob rozhodování, jestliže se zřizují,
- h) způsob tvorby rezervního fondu a výši, do které je společnost povinna jej doplňovat, a způsob doplňování,
- i) způsob rozdělení zisku a úhrady ztráty,
- j) důsledky porušení povinnosti splatit včas upsané akcie,
- k) pravidla postupu při zvyšování a snižování základního kapitálu, zejména možnost snižovat základní kapitál vzetím akcií z oběhu losováním,
- l) postup při doplňování a změně stanov,
- m) další údaje, pokud tak stanoví zákon (ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

2. 3. Vznik akciové společnosti

Společnost vzniká dnem, ke kterému byla zapsána do obchodního rejstříku, čímž zákon odlišuje vznik společnosti a založení společnosti. Právní úkony týkající se založení, vzniku, změny, zrušení nebo zániku společnosti musí mít formu s úředně ověřenými podpisy, přičemž obchodní zákoník stanoví, pro které úkony se vyžaduje forma notářského zápisu.

Kdo jedná jménem společnosti před jejím vznikem, a nemusí to být pouze zakladatel, je z tohoto jednání zavázán, a jedná-li více osob, jsou zavázány společně a nerozdílně. Zakladatelům je uložena povinnost pořídit seznam jednání uskutečněných v souvislosti tak, aby mohla být dodržena pro jejich schválení tříměsíční lhůta od vzniku společnosti. O vzniku společnosti rozhoduje rejstříkový soud při zápisu společnosti do obchodního rejstříku na základě návrhu představenstva. Návrh na zápis do obchodního rejstříku musí být podán do 90 dnů od založení společnosti (DĚDIČ, 2001).

Rejstříkový soud povolí zápis do obchodního rejstříku, je-li prokázáno, že se v souladu s obchodním zákoníkem:

- a) se řádně konala ustavující valná hromada, je-li její konání předsáno,
- b) upisovatelé upsali celou výši základního kapitálu, splatili případné emisní ážio a alespoň 30% jmenovité hodnoty všech akcií, jejichž emisní kurs je splácen peněžitými vklady, a zcela splatili nepeněžitě vklady,
- c) byli schváleny stanovy společnosti,
- d) byli zvoleni všichni členové představenstva a dozorčí rady,
- e) stanovy společnosti ani založení společnosti nejsou v rozporu se zákonem,
- f) byla uzavřena veřejná nabídka akcií a prospekt v souladu se schválením Komise pro cenné papíry, jde-li o společnost založenou s veřejnou nabídkou akcií (ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

Listiny, které se musí předložit k návrhu na zápis společnosti do obchodního rejstříku: zakladatelská smlouva (zakladatelská listina), stejnopis notářského zápisu o rozhodnutí o schválení stanov, stejnopis notářského zápisu osvědčujícího konání ustavující valné hromady, popřípadě posudek znalce nebo znalců na ocenění nepeněžitých vkladů, prospekt emitenta cenných papírů schválený Komisí pro cenné papíry, veřejná nabídka akcií, je-li společnost založena na základě veřejné nabídky akcií, a další listiny osvědčující skutečnosti, které mají být zapsány do obchodního rejstříku (podpisové vzory členů představenstva a dozorčí rady, u zahraniční fyzické osoby jako člena představenstva je nutno doložit povolení k pobytu v České republice atd.). Akciovou společnost lze založit na dobu určitou nebo na dobu neurčitou. Pokud

má být akciová společnost založena na dobu určitou, musí to být výslovně určeno při založení společnosti (DĚDIČ, 2001).

Zakladatelský rozpočet

Nedílnou součástí přípravných prací spojených se založením podniku je zpracování zakladatelského rozpočtu. Jeho hlavní smysl spočívá v kvantifikaci a specifikaci finančních zdrojů, které budou sloužit nejen k úhradě administrativních aktů spojených se založením, avšak zejména s vytvořením věcných předpokladů výroby nebo poskytování služeb. K tomu, aby se podnikatel vyhnul eventuálnímu neúspěchu již na samém počátku podnikatelské činnosti, je účelné připravit zakladatelský rozpočet, který bude obsahovat veškeré aspekty spojené s financováním. Bude se jednat zvláště o posouzení:

1. předpokládaného rozsahu výnosů, nákladů a zisku,
2. potřebného rozsahu dlouhodobého hmotného a dlouhodobého nehmotného majetku jakož i nezbytného rozsahu jednotlivých složek oběžných aktiv potřebných v počáteční fázi podnikání včetně specifikace zdrojů krytí,
3. propočet očekávané výnosnosti podniku jako celku, výnosnosti vlastního kapitálu jakož i dalších propočetů návratnosti celého záměru (SYNEK, 2003).

3. VÝHODY A NEVÝHODY AKCIOVÉ SPOLEČNOSTI VE SROVNÁNÍ S JINÝMI PRÁVNÍMI FORMAMI PODNIKÁNÍ

Právní řád nabízí podnikům mnoho právních forem a ponechává zpravidla majitelům nebo zakladatelům, aby se pro určitou z nich rozhodli podle podnikohospodářských, daňových nebo ostatních (např. výdělečných) hledisek (WÖHE, 1995).

Nejdůležitějšími právními formami podnikání jsou:

- a) samostatný podnikatel
- b) osobní obchodní společnosti
 - veřejná obchodní společnost
 - komanditní společnost
- c) kapitálové obchodní společnosti
 - společnost s ručením omezeným
 - akciová společnost
- d) družstvo

(KRUTINA, 2004).

Volba právní formy podnikání je dlouhodobé rozhodnutí. Volba vhodné právní formy podnikání je otázkou jak při zakládání nového podniku, tak i v některých případech i u existujícího podniku, fungujícího podniku. V tomto případě se jedná o změnu právní formy podniku, kterou nazýváme procesem transformace (KRUTINA, 2004).

Základními kritérii volby vhodné právní formy podniku jsou:

1. způsob a rozsah ručení (podnikatelské riziko),
2. oprávnění k řízení (tj. zastupování podniku navenek, vedení podniku, možnost spolurozhodování apod.),
3. počet zakladatelů,
4. nároky na počáteční kapitál,

5. administrativní náročnost založení podniku a rozsah výdajů spojených se založením podniku,
6. účast na zisku (ztrátě),
7. finanční možnosti, zvláště přístup k cizím zdrojům,
8. daňové zatížení,
9. zveřejňovací povinnost

(KRUTINA, 2004).

3. 1. Výhody akciové společnosti

Pokud se po zvážení těchto kritérií rozhodneme pro akciovou společnost, vznikají pro nás jisté výhody.

Výhodou akciové společnosti může být:

- volná vazba majitele akcií na společnost; akcie lze prodávat, pokud se tak akcionář rozhodne,
- akcie se může zhodnocovat růstem kursovní hodnoty nad hodnotu nominální; investice akcionáře tak mohou být chráněny před inflačním znehodnocením,
- zvýšení základního kapitálu emisí akcií, které koupí zahraniční subjekt,
- možnost rozsáhlých podnikatelských aktivit (díky schopnosti shromáždit kapitál velkého rozsahu) (JANKŮ, 2006).

Výkon podnikatelské činnosti v akciové společnosti je svěřen managementu společnosti, proto má společnost neomezenou životnost, firma může pokračovat, i když zakladatelé opustí firmu. Akciová společnost má dobrý přístup ke kapitálu. Ať už se jedná o emisi akcií či žádání o půjčky (KOKEŠOVÁ, 2009).

Zákaz konkurence pro členy představenstva nám zajišťuje ochranu know how (ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

3. 2. Nevýhody akciové společnosti

Akciová společnost má ale též nevýhody.

Základní kapitál společnosti založené s veřejnou nabídkou akcií musí činit alespoň 20 milionů Kč, nestanoví-li zvláštní právní předpis vyšší částku. Základní kapitál společnosti založené bez veřejné nabídky akcií musí činit alespoň 2 miliony Kč. Jestliže zvyšuje společnost, jejíž základní kapitál je nižší než 20 milionů Kč, základní

kapitál veřejnou nabídkou, musí jej zvýšit nejméně na 20 milionů Kč (ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

Zveřejňovací povinnost mají všechny právnické i fyzické osoby zapsané v obchodním rejstříku, které jsou povinny mít účetní závěrku ověřenou auditorem, tj. dosáhly těchto kritérií: 1. aktiva celkem více než 40 milionů Kč, 2. roční úhrn čistého obrátu více než 80 milionů Kč, 3. průměrný přepočtený stav zaměstnanců více než 50. Pokud akciová společnost splní alespoň jednu podmínku, má zveřejňovací povinnost. Ostatní právní formy mají zveřejňovací povinnost, pokud splní alespoň 2 podmínky (KRUTINA, 2004).

Založením společnosti je časově, finančně a i znalostně náročné. Stát kontroluje průběh podnikatelské činnosti, aby nedocházelo k daňovým únikům, ale i zneužívání své velikosti na trhu, z pohledu monopolu, fúzí a dalších kooperací. Často dochází k oddělení správy a řízení od vlastnictví podniku a tím pádem je snazší únik jistých finančních částek. Právní úprava akciové společnosti je komplikovaná (KOKEŠOVÁ, 2009).

Společnost nelze založit 1 fyzickou osobou. Účetní závěrku musí ověřovat auditor a údaje z ní se musí povinně zveřejňovat. Ze zákona vychází povinnost sestavovat výroční zprávu, což je časově náročné (ZÁKON Č. 513/1991 SB.).

4. MOŽNOSTI HODNOCENÍ EKONOMICKÉ SITUACE

Jedna z možností hodnocení podniku je finanční analýza.

4. 1. Finanční analýza

Jejím hlavním úkolem je poskytovat informace o finančním zdraví podniku (SYNEK, 2003).

Cílem finanční analýzy podniku je zpravidla:

- posouzení vlivu vnitřního a vnějšího prostředí podniku,
- analýza dosavadního vývoje podniku,
- komparace výsledků analýzy v prostoru,
- analýza vztahů mezi ukazateli (pyramidální rozklady),
- poskytnutí informací pro rozhodování do budoucnosti,
- interpretace výsledků včetně návrhů ve finančním plánování a řízení podniku (SEDLÁČEK, 2001).

Výchozím zdrojem dat pro finanční analýzu je výroční zpráva společnosti a z ní zejména finanční výkazy rozvaha, výkaz zisku a ztráty a přehled o peněžních tocích. Důležitou částí výroční zprávy kromě zmíněných finančních výkazů je i příloha k účetní závěrce, kde nalezneme komentář k vybraným účetním položkám z výkazů. Na významu nabývá i přehled o změnách ve vlastním kapitálu, který se již stává běžnou součástí závěrky spolu s ostatními výše zmíněnými účetními výkazy (KISLINGEROVÁ, 2005).

4. 1. 1. Horizontální analýza

Tato analýza přejímá přímo data, která jsou získávána nejčastěji z účetních výkazů (rozvahy podniku a výkazu zisku a ztráty), příp. z výročních zpráv. Vedle sledování změn absolutní hodnoty vykazovaných dat v čase (obvykle s retrospektivou 3 až 10 let) se zjišťují také jejich relativní (procentní) změny (tzv. technika procentního rozboru). Změny jednotlivých položek výkazů se sledují po řádcích, horizontálně, a proto je tato metoda nazývána horizontální analýzou absolutních dat.

Horizontální analýza se běžně používá k zachycení vývojových trendů ve struktuře majetku i kapitálu podniku. Je nejčastěji používanou a nejjednodušší metodou

při vypracování zpráv o hospodářské situaci podniku a o jeho minulém i budoucím vývoji (SEDLÁČEK, 2007).

Matematicky můžeme indexy formalizovat následujícím způsobem. Pokud si označíme hodnotu bilanční položky i v čase t jako $B_i(t)$, pak indexem, který odráží vývoj položky v relaci k minulému časovému období, se rozumí:

$$I_{t/t-1}^i = \frac{B_i(t)}{B_i(t-1)}, \text{ nebo}$$

$$I_{t/t-1}^i = \frac{B_i(t) - B_i(t-1)}{B_i(t-1)} = \frac{B_i(t)}{B_i(t-1)} - 1.$$

Oba uvedené vzorce poskytují stejnou informaci. Vyjádříme-li je v procentech, tak první vzorec přiřadí vztažné veličině $B_i(t-1)$ hodnotu 100, zatímco druhý vzorec nám přímo oznámí (po vynásobení 100), o kolik procent se položka změnila (KISLINGEROVÁ, 2005).

Pokud nelze vypočítat index (dělitel je roven nule), případně v situaci, kdy položka v minulém období byla velmi malá a v následujícím období vzrostla (index v procentech nabývá vysokých a nepřehledných hodnot), je vhodnější (má lepší vypovídací schopnost) použít k kvantifikaci změny difference (rozdíly) (KISLINGEROVÁ, 2005).

Matematický zápis by pro difference vypadal následujícím způsobem:

$$D_{t/t-1} = B_i(t) - B_i(t-1),$$

kde $D_{t/t-1}$ je změna oproti minulému období,

t – čas,

B_i – hodnota bilanční položky i (KISLINGEROVÁ, 2005).

4. 1. 2. Vertikální analýza

Při vertikální analýze se posuzují jednotlivé komponenty majetku a kapitálu, tzv. struktura aktiv a pasiv podniku. Ze struktury aktiv a pasiv je zřejmé, jaké je složení hospodářských prostředků potřebných pro výrobní a obchodní aktivity podniku a z jakých zdrojů (kapitálu) byly pořízeny. Na schopnosti vytvářet a udržovat rovnovážný stav majetku a kapitálu závisí ekonomická stabilita podniku.

Vertikální analýza spočívá v tom, že se na jednotlivé položky finančních výkazů pohlíží v relaci k nějaké veličině. Pokud hledaný vztah označíme P_i , pak formalizovaný výpočet je následující (B_i značí velikost položky bilance a $\sum B_i$ pak sumu hodnot položek v rámci určitého celku):

$$P_i = \frac{B_i}{\sum_{i=1}^n B_i}$$

V případě rozvahy je volba sumy položek vcelku jednoznačná – (celková) bilanční suma. Jednotlivé položky rozvahy pak při tomto poměru odrážejí, z kolika procent se podílejí na (celkové) bilanční sumě.

Samozřejmě, že bilanční suma lze chápat nejen jako sumu všech položek, ale i různých podpoložek, které chceme analyzovat – oběžná aktiva, cizí zdroje apod. Nicméně při analýze celé rozvahy je běžné vždy začínat celkovou bilanční sumou a podpoložky pak počítat pro dokreslení, bude-li nás například blíže zajímat nějaká podpoložka.

Zajímavá je aplikace vertikální analýzy na straně pasiv rozvahy. Protože pasiva ukazují, z jakých zdrojů jsou aktiva financována, z jednotlivých podílů nám vyplyne struktura financování společnosti (KISLINGEROVÁ, 2005).

4. 2. Mezipodnikové srovnávání

Při každém mezipodnikovém srovnávání je nejdůležitější si v prvním kroku vymezit kritéria, podle kterých budeme podniky rozlišovat. Současně je podstatné zvážit, aby tato kritéria byla nezávislá (např. obrat pohledávek vs. doba obratu pohledávek). Souběžně musíme také rozhodnout, které podniky do souboru zahrneme. Porovnáváné podniky se musí nějak podobat – musí tvořit vhodný celek pro porovnávání (KISLINGEROVÁ, 2005).

Pro potřeby této práce jsou dostatečné jednorozměrné metody.

Jednorozměrné metody

Mezi nejtriviálnější metody patří porovnat podniky podle jednoho ukazatele a získat uspořádanou řadu podniků. Kritériem může být například bilanční suma, zisk

po zdanění, EBIT, počet zaměstnanců, poměrové ukazatele (ROE, ROA) a EVA apod. Někdy tento postup docela dobře postačuje a umožňuje získat základní představu o vzájemném postavení podniků. Abychom získali širší představu o jednotlivých podnicích, je vhodné vytvořit pořadí podniků podle více ukazatelů současně (KISLINGEROVÁ, 2005).

5. ANALÝZA VÝKONNOSTI PODNIKU PROSTŘEDNICTVÍM POMĚROVÝCH UKAZATELŮ

Zatímco vertikální a horizontální analýza sleduje vývoj jedné veličiny – položky rozvahy či výsledovky – v čase nebo ve vztahu k jedné vztažné veličině (celková bilanční suma, tržby), poměrová analýza dává do „poměru“ položky vzájemně mezi sebou. Tím se nám představa o finanční situaci společnosti ukazuje v dalších souvislostech. Postupy poměrové analýzy se nejčastěji shrnují do několika skupin ukazatelů. Hovoříme o soustavě ukazatelů. Výchozím zdrojem dat pro finanční analýzu je výroční zpráva společnosti a z ní zejména finanční výkazy rozvaha, výkaz zisku a ztráty a přehled o peněžních tocích. Důležitou částí výroční zprávy kromě zmíněných finančních výkazů je i příloha k účetní závěrce, kde nalezneme komentář k vybraným účetním položkám z výkazů. Na významu nabývá i přehled o změnách ve vlastním kapitálu, který se již stává běžnou součástí závěrky spolu s ostatními výše zmíněnými účetními výkazy (KISLINGEROVÁ, 2005).

Třídění poměrových ukazatelů

Z položek rozvahy a výsledovky lze vytvořit velké množství poměrových ukazatelů, navíc mohou některé poměrové ukazatele vznikat z ukazatelů rozdílových. Bez ohledu na jejich množství je však celková tendence třídit tyto ukazatele do následujících skupin:

- ukazatele výnosnosti (rentability),
- ukazatele likvidity (někdy též označované jako ukazatele krátkodobé solventnosti),
- ukazatele aktivity (resp. řízení aktiv),
- ukazatele finanční struktury (resp. v užším pojetí ukazatele zadluženosti, někdy též označované jako ukazatele dlouhodobé solventnosti nebo jako ukazatele tzv. finanční páky),
- ukazatele kapitálového trhu (SŮVOVÁ, 2000).

Výše uvedených pět skupin se v třídění ukazatelů v odborné literatuře objevuje nejčastěji. Někdy se těchto pět skupin doplňuje o ukazatele nákladovosti v širším slova smyslu, mezi něž lze zařadit typický ukazatele nákladovosti (tj. nákladovost v užším

slova smyslu), ukazatele produktivity práce a vybavenosti pracovníků. Mnohé z těchto ukazatelů mohou mít naturální povahu, tj. pro jejich vyjádření lze užít naturální jednotky (SŮVOVÁ, 2000).

Srovnávací normy ukazatelů

V zásadě existují tři úrovně možných srovnávacích norem:

- normy odvětvové
- normy historické
- normy manažerské

a) odvětvové normy

Odvětvové normy jsou oblíbenou formou srovnávací základny pro posuzování finančních poměrů podniku. Stanovují se obvykle jako aritmetické průměry nebo jako mediány poměrových ukazatelů za dané odvětví. Mohou však být v mnoha ohledech zavádějící (Patří podnik do daného odvětví? Jsou normy dostatečně reprezentativní? Je metodika výpočtu ukazatelů stejná?).

b) historické normy

Historické normy odstraňují mnohé nedostatky norem odvětvových, neboť se konstruují z poměrových ukazatelů dosažených v průběhu vývoje jedné a téže organizace. Slabou stránkou je, že nejsou podrobeny žádnému externímu ověření.

c) manažerské normy

Vedení podniku může stanovit určité podnikové normy, které se v souladu se zvoleným strategickým záměrem (plánem) managementu podniku liší od norem historických a od norem odvětvových (SŮVOVÁ, 2000).

5. 1. Ukazatele likvidity

Ukazatele likvidity měří schopnost firmy uspokojit (vyrovnat) své splatné závazky. Mají odpovědět na otázku, zda firma bude schopna vyrovnat své dluhy, když nastane doba jejich splatnosti.

Běžná likvidita (current ratio) = oběžná aktiva / krátkodobé závazky

Tento ukazatel měří platební schopnost podniku z hlediska kratšího období (obvykle se počítá měsíčně). V čitateli se uvádějí veškerá oběžná aktiva, ve jmenovateli všechny peněžní závazky splatné do 1 roku (závazky z obchodního styku, závazky k zaměstnancům, splatné daně, splatné směnky, krátkodobé úvěry aj.). Je to poměrně hrubý ukazatel platební schopnosti, ale pro svou jednoduchost je v praxi velmi rozšířený. Ve světě se za jeho přijatelnou hodnotu považují hodnoty v intervalu 1,5 – 2,5. Čím je jeho hodnota vyšší, tím menší je riziko platební neschopnosti vyvolané tím, že podnik své výrobky neprodá (realizační riziko), nebo že odběratelé nezaplatí všechny pohledávky (inkasní riziko). Příliš vysoká hodnota oběžných aktiv snižuje výnosnost podniku, neboť jejich „výnosnost“ je téměř nulová (SYNEK, 2003).

Rychlá likvidita (Quick Ratio, Acid Test) = (oběžná aktiva - zásoby) / krátkodobé závazky

Tento ukazatel měří platební schopnost podniku po odečtení zásob z oběžných aktiv. Lépe proto vystihuje okamžitou platební schopnost. Zásoby jsou totiž obvykle méně likvidní než ostatní oběžná aktiva a jejich případný prodej je obvykle ztrátový a ohrozí-li budoucí výrobu, může dokonce vést až k bankrotu firmy. Standardní hodnoty jsou (1 – 1,5), kritická hodnota je 1 (SYNEK, 2003).

5. 2. Ukazatele aktivity

Ukazatelé aktivity měří, jak efektivně podnik hospodaří se svými aktivy: má-li jich více, než je účelné, vznikají mu zbytečné náklady a tím nízký zisk, má-li jich málo, přichází o tržby, které by mohl získat.

Obrat stálých aktiv (Fixed Assets Turnover) = tržby/stálá aktiva

Měří, jak efektivně podnik využívá budov, strojů, zařízení a jiných stálých aktiv. Udává, kolikrát se stálá aktiva obrátí za rok. Je důležitý při úvahách o nových

investicích. Při mezipodnikovém srovnání je nutné dát pozor na stáří stálých aktiv (značně odepsaná stálá aktiva zvyšují hodnotu ukazatele), na rozdíly dané metodou odpisování, popř. počítat se současnými hodnotami (reprodukčními cenami) stálých aktiv. Optimální hodnota je 5,1 (SYNEK, 2003).

Obrat celkových aktiv = tržby/celková aktiva

Má obdobný význam jako předešlý ukazatel. Jeho nízká hodnota ve srovnání s odvětvovým průměrem svědčí o tom, že podnikatelská aktivita podniku je nízká a že je třeba ji zvýšit (zvýšit tržby), zbavit se části majetku nebo kombinovat oba způsoby (SYNEK, 2003).

5. 3. Ukazatele zadluženosti (ukazatele finanční páky) a finanční stability

Ukazatele zadluženosti měří rozsah, v jakém podnik užívá k financování dluh. Zadluženost měříme dvěma způsoby:

1. vycházíme z rozvahy a počítáme rozsah, ve kterém dluhy financují aktiva:

Zadluženost (Debt ratio) = celkový dluh/celková aktiva

Celkový dluh zahrnuje jak dlouhodobé, tak krátkodobé dluhy. Věřitelé podniku dávají předost nižšímu zadlužení, neboť to pro ně představuje nižší riziko, vlastníci podniku naopak chtějí využít finanční páky. Za předlužený podnik lze považovat takový, jehož dluhy jsou větší než hodnota jeho majetku (SYNEK, 2003).

2. vycházíme z výsledovky a počítáme krytí nákladů na cizí kapitál (úroků a dalších poplatků) ziskem před úroky a zdaněním (EBIT):

Úrokové krytí TIE (times-interest-earned ratio) = EBIT/placené úroky

Ukazatel by se měl zvýšit, uvádí se jeho minimální hodnota 6krát. Ukazatel je považován za jeden z ukazatelů finanční stability, tj. odolnosti podniku proti zhroucení financí podniku v důsledku úbytku cizích zdrojů. Prahovou hodnotou je číslo 1, cílová hodnota by měla být podstatně vyšší (SYNEK, 2003).

5. 4. Ukazatele rentability

Ukazatele rentability měří ziskovost firmy jako výnos jednotlivých skupin finančních zdrojů. Odpovídají na otázku: jaký zisk přináší investice do tohoto podniku? Absolutním měřítkem rentability je čistý zisk. Čistý zisk ale není přímo použitelný pro srovnání jednotlivých firem.

Zisk na aktiva (ROA) = čistý zisk/aktiva celkem

Ukazatel zisk na aktiva měří ziskovost celkových aktiv podniku neboli průměrnou čistou výnosnost všech finančních zdrojů (JINDŘICHOVSKÁ, 2001).

Rentabilita vlastního kapitálu (ROE) = čistý zisk/ vlastní kapitál

Měřením rentability vlastního kapitálu vyjadřujeme výnosnost kapitálu vloženého akcionáři. Tato míra zisku na jednotku investice obyčejných kmenových akcionářů je ukazatel, podle kterého mohou investoři zjistit, zda je jejich kapitál reprodukován s náležitou intenzitou odpovídající riziku investice. Pokud je hodnota ukazatele trvale nižší, případně i stejná jako výnosnost cenných papírů garantovaných státem (např. státních obligací, státních pokladničních poukázek aj.), potom je podnik fakticky odsouzen k zániku, neboť racionálně uvažující investor požaduje od rizikovější investice vyšší míru zhodnocení (GRÜNWALD, 1996).

Ukazatele rentability jsou vhodné k dalšímu rozkladu, mají schopnost vytvořit tzv. pyramidové ukazatelové soustavy.

5. 5. Pyramidové ukazatelové soustavy

Tyto soustavy ukazatelů jsou obvykle graficky uspořádány do tvaru pyramidy, která obsahuje jeden tzv. vrcholový ukazatel, který se postupně rozkládá do dalších podrobnějších ukazatelů. Odtud plyne jejich název. Způsob rozkladu je buď aditivní (rozkládá se do součtu nebo rozdílu), nebo multiplikativní (rozkládá se do součinu nebo podílu dvou a více ukazatelů). Tato graficky ztvárněná pyramida se znázorněním vztahů mezi ukazateli nahrazuje celou soustavu rovnic (SŮVOVÁ, 2000).

Tato práce využila pyramidální rozklad nákladovosti.

6. METODIKA PRÁCE

Cílem práce bylo zhodnotit vývoj ekonomické situace akciové společnosti ve vybraném existujícím podnikatelském subjektu. Ekonomická situace je hodnocena pomocí finanční analýzy. Ta se zaměřuje na odhalení extrémních meziročních odchylek v různých ukazatelích. Ukazatele finanční analýzy jsou počítány z rozvahy a z výkazu zisku a ztráty z let 2000 – 2008. Na závěr by mělo být upozorněno na zjištěné nedostatky.

6. 1. Horizontální a vertikální analýza

Úvod je zaměřen na horizontální analýzu rozvahy. Po sepsání dat za roky 2000 – 2008, které jsou promítnuty do zkrácené podoby rozvahy, jsou data zpracována dvěma způsoby. První způsob je vyjádření dat v meziroční relativní změně v procentech. K tomuto výpočtu slouží následující vzorec:

$$I^i_{t/t-1} = \left[\frac{B_i(t)}{B_i(t-1)} - 1 \right] \times 100$$

$B_i(t)$ = hodnota bilanční položky i v čase t

Výsledek vyjde v procentech a odráží vývoj položky v relaci k minulému časovému období (KISLINGEROVÁ, 2005).

Pro lepší interpretaci procentních změn se obvykle připojuje absolutní změna každé položky v tisících Kč, která je počítána následujícím způsobem:

$$D_{t/t-1} = B_i(t) - B_i(t-1),$$

kde $D_{t/t-1}$ je změna oproti minulému období,

t – čas,

B_i – hodnota bilanční položky i (KISLINGEROVÁ, 2005).

Popsanými způsoby je rozebrán i výkaz zisku a ztráty za roky 2000 – 2008.

6. 2. Poměrové ukazatele

Další část se zaměřuje na analýzu výkonnosti podniku prostřednictvím poměrových ukazatelů. Musíme brát v potaz, že ukazatele tvořeny na bázi finančního účetnictví, respektive jeho zásad a postupů trpí nedostatky – nedostatečná flexibilita,

minulá orientace a použití účetních zásad a postupů při jejich konstrukci (PETŘÍK, 2005).

Tabulka 1: Přehled primárních ukazatelů

Název	Ozn.	Výpočet
Výnosy	V	VZaZ ř. 1+4+19+26+28+31+33+37+39+42+44+46+53
Náklady	N	VZaZ ř. 2+8+12+17+18+22+25+27+ +29+32+38+40+41+43+45+47+49+54+55
Čistý zisk	ČZ	VZaZ ř. 60
Aktiva celkem	A	R ř. 1
Vlastní kapitál	VK	R ř. 68
Přidaná hodnota	PH	VZaZ ř. 11
Krátkodobé závazky	KZ	R ř. 101
Oběžná aktiva	OA	R ř. 31
Zásoby	Z	R ř. 32
Stálá aktiva	SA	R ř. 3
Cizí zdroje	CZ	R ř. 84
Provozní zisk	EBIT	VZaZ ř. 30+33+37+39+42+44+53
Nákladové úroky	NÚ	VZaZ ř. 43
Provozní N	PN	VZaZ ř. 2+8+12+17+18+22+25+27+29
Finanční N	FN	VZaZ ř. 41+43+45+47
Mimořádné N	MN	VZaZ ř. 49+54+55
Výkonová spotřeba	VS	VZaZ ř. 8
Odpisy	O	VZaZ ř. 18
Osobní N	ON	VZaZ ř. 12
Ostatní provozní náklady	OPN	VZaZ ř. 2+17+22+25+27+29

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 1 zobrazuje, odkud pocházejí konkrétně zdrojová data.

Tabulka 2: Přehled výpočtů jednotlivých ukazatelů

Název	Ozn.	Výpočet
Rentabilita vlastního kapitálu	ROE	$\check{C}Z / VK$
Rentabilita celkového kapitálu	ROA	$\check{C}Z / A$
Rentabilita tržeb	ROS	$\check{C}Z / V$
Rentabilita nákladů	RC	$1 - (N / V)$
Nákladovost	C	N / V
Produktivita práce I	PP I	PH / PEP
Produktivita práce II	PP II	V / PEP
Běžná likvidita	BL	OA / KZ
Rychlá likvidita	RL	$(OA - Z) / KZ$
Obrat aktiv	OA	V / A
Obrat stálých aktiv	OSA	V / SA
Zadluženost	Z	CZ / A
Úrokové krytí	TIE	$EBIT / NÚ$
Finanční páka	FP	A / VK

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 2 vypovídá o způsobu výpočtu daných ukazatelů.

6. 3. Mezipodnikové srovnávání

Do mezipodnikového srovnávání je zahrnuto 5 dopravních podniků jiných měst České republiky. Dopravní podnik České Budějovice, a.s. byl srovnáván s Dopravním podnikem města Hradce Králové, a.s., Dopravním podnikem města Liberce, a.s., Dopravním podnikem města Pardubic, a.s., Dopravním podnikem města Ústí nad Labem, a.s. a Dopravním podnikem města Olomouce, a.s. Srovnávání je v rámci let 2006 – 2008. Je porovnáváno ROE, ROA, aktiva celkem, produktivita práce a zadluženost. Hodnoty jsou čerpány z výročních zpráv dopravních podniků zveřejněných v obchodním rejstříku.

Ukazatele odvětví najdeme na stránkách Ministerstva průmyslu a obchodu, konkrétně pod názvem Finanční analýza podnikové sféry za rok 2008. Výsledek hospodaření, aktiva a cizí zdroje, jsou průměrovány na 101 podniků z odvětví dopravy a spojů za roky 2007 a 2008. Z těchto hodnot je dopočítáno ROA a zadluženost.

Dále byl zahrnut v mezipodnikovém srovnávání, kde posloužil k zobrazení rozdílů mezi Dopravním podnikem města Liberce, a.s. a sledovaného Dopravního podniku města České Budějovice, a.s.

Schéma 1: Rozklad nákladovosti výpočet

6.4. Zhodnocení meziročních odchylek nákladovosti

Zhodnocení proběhlo na základě rozkladu nákladovosti, Du-Pontova rozkladu ROE a Indexů ROE.

Du-Pont rozklad ROE

Du-Pont rozklad ROE umožňuje získat informaci o tom, jaké dílčí faktory působí na výslednou hodnotu rentability.

$$\begin{aligned} \text{ROE} &= \text{ROA} * \text{finanční páka} &= & \frac{\check{Z}}{A} * \frac{A}{VK} = \frac{\check{Z}}{V} * \frac{V}{A} * \frac{A}{VK} = \\ &= & \text{ROE}_t &= \left(1 - \frac{N}{V}\right) * \frac{V}{A} * \frac{A}{VK} \end{aligned}$$

Tato práce využila třetí způsob rozkladu.

Dopad meziročních odchylek nákladovosti na ekonomickou situaci

Dopad meziročních odchylek nákladovosti na ekonomickou situaci podniku je možno vyjádřit pomocí indexu ROE, který porovnává jednotlivé roky mezi sebou. Pro výpočet je užít vzoreček, ve kterém je zřejmá i změna jednotlivých položek.

$$I_{\text{ROE}t/t-1} = I_{\text{ROS}} * I_{\text{OA}} * I_{\text{FP}} \quad = \quad I_{\text{ROE } 07/06} = \frac{1 - \frac{N_{07}}{V_{07}}}{1 - \frac{N_{06}}{V_{06}}} * \frac{\frac{V_{07}}{A_{07}}}{\frac{V_{06}}{A_{06}}} * \frac{\frac{A_{07}}{VK_{07}}}{\frac{A}{VK_{06}}}$$

7. CHARAKTERISTIKA VYBRANÉHO PODNIKU Z HLEDISKA JEHO VÝVOJE

7. 1. Charakteristika vybraného podniku

Obchodní firma:	Dopravní podnik města České Budějovice, a.s.
Sídlo:	Novohradská 738/40, 370 33 České Budějovice
IČO:	25166115
Právní forma:	akciová společnost
Akcionář:	jediný akcionář – Statutární město České Budějovice
Základní kapitál:	444 184 000,- Kč

Předmět podnikání společnosti:

Provozování dráhy trolejbusové, provozování drážní dopravy na dráze trolejbusové, silniční motorová doprava osobní, provozování čerpacích stanic s palivy a mazivy, výroba, instalace a opravy elektrických strojů a přístrojů, výroba, instalace a opravy elektronických zařízení, provádění technických prohlídek a zkoušek určených technických zařízení (§47 odst. 4. zák. 266/1994 Sb.), provádění technickobezpečnostních zkoušek drážních vozidel drah trolejbusových, práce pomocí zdvihací techniky, zemní práce pomocí mechanizace, reklamní činnost, zprostředkovatelská činnost, koupě zboží za účelem dalšího prodeje a prodej, pronájem věcí movitých a nemovitých, kopírovací práce, údržba motorových vozidel a jejich příslušenství, opravy silničních vozidel, zámečnictví, kovoobráběčství, opravy karosérií, opravy ostatních dopravních prostředků, montáž, opravy, revize a zkoušky vyhrazených zdvihacích zařízení, revize, prohlídky a zkoušky určených technických zařízení v provozu, provádění staveb, jejich změn a odstraňování, přípravné práce pro stavby, revize a zkoušky vyhrazených tlakových zařízení, inženýrská činnost v inženýrské výstavbě.

7. 2. Horizontální analýza rozvahy

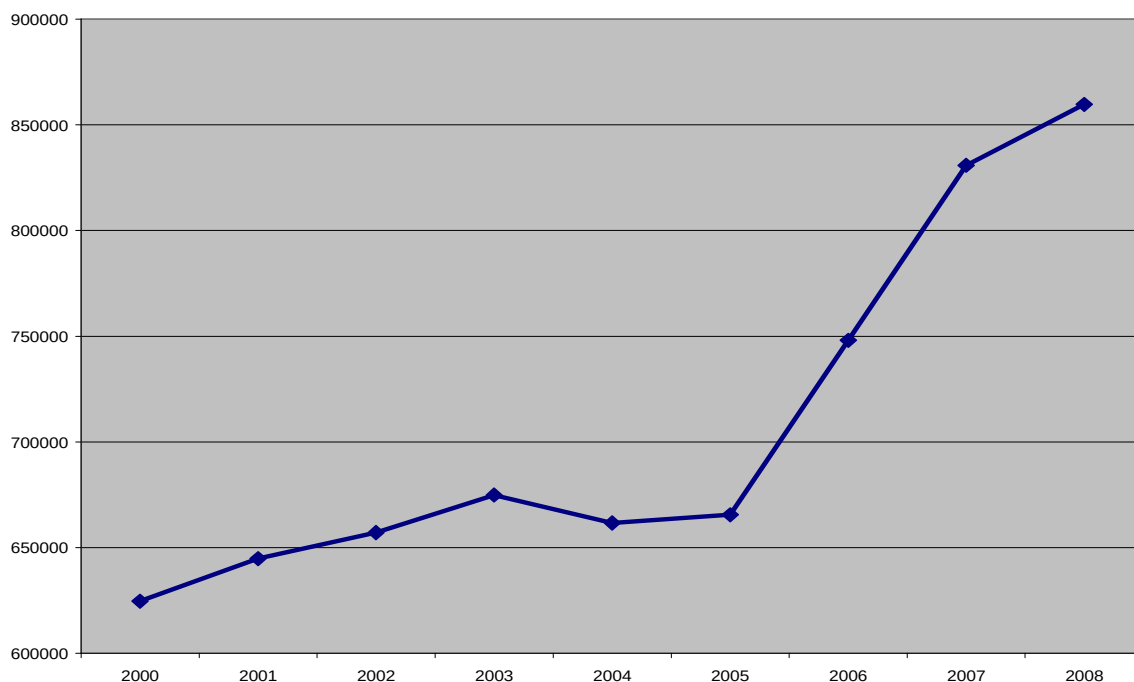
Tabulka 3: Zkrácená rozvaha Dopravního podniku města České Budějovice, a. s.

Rozvaha	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aktiva k 31. 12. (tis. Kč)	Netto	Netto	Netto	Netto	Netto	Netto	Netto	Netto	Netto
AKTIVA CELKEM	624685	644788	657129	674923	661604	665559	748021	830877	859648
POHLEDÁVKY ZA UPSANÝ VLASTNÍ KAPITÁL			0	0	0	0	0	0	0
DLOUHODOBÝ MAJETEK	555079	573652	582558	592720	583537	594850	678264	780597	811161
Dlouhodobý nehmotný majetek	1375	576	465	300	399	485	2985	1837	1748
Dlouhodobý hmotný majetek	553704	573076	582093	592420	583138	594365	675279	778760	809413
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0	0	0	0	0	0
OBĚŽNÁ AKTIVA	68618	70336	72831	80146	77420	70044	67466	48316	46593
Zásoby	13562	14022	14123	16822	17175	16321	14550	15792	17169
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krátkodobé pohledávky	4982	4522	7237	11680	3161	11995	7923	6829	5023
Finanční majetek	50074	51792	45954	45318	51105	41728	38341	15470	14675
Časové rozlišení	855	745	1740	2057	647	665	2291	1964	1894
Pasiva	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
PASIVA CELKEM	624685	644788	657129	674923	661604	665559	748021	830877	859648
VLASTNÍ KAPITÁL	602716	624215	614749	626405	610760	605663	609222	623452	673269
Základní kapitál	444184	444184	444184	444184	444184	444184	444184	444184	467200
Kapitálové fondy	102388	119788	119788	119788	119788	119788	119788	119788	119788
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	51425	54645	58272	61936	62636	62636	62636	62814	63545
Hospodářský výsledek minulých let	0	0	-13496	-13496	-3883	-15848	-20945	-17565	-4045
výsledek hospodaření běžného účetního období(+/-)	5598	4719	6001	13993	-11965	-5097	3559	14231	26801
CIZÍ ZDROJE	4719	5598	36972	42520	44357	54029	133000	199850	180053
Rezervy	1129	0	0	0	0	0	0	0	0
Dlouhodobé závazky	0	0	17772	23066	24639	29762	35048	42299	46869
Krátkodobé závazky	15737	14718	19200	19454	19718	24267	32822	37260	37110
Bankovní úvěry a výpomoci	0	0	0	0	0	0	65130	120291	96074
časové rozlišení	5940	4672	5408	5998	6487	5867	5799	7575	6326

Zdroj: výroční zprávy dopravního podniku

Pro názornost vývoje je přiložen graf 1 – graf celkových aktiv.

Graf 1: Vývoj celkových aktiv DPMČB za roky 2000 – 2008 v tis. Kč

Zdroj: rozvaha dopravního podniku, vlastní zpracování

Z grafu 1 je zřejmý značný nárůst bilanční sumy v letech 2006 a 2007, v roce 2008 už nárůst nebyl tak výrazný. Podrobnější popis změn uděláme po rozebrání rozvahy horizontální analýzou.

AKTIVA

Použité relativní a absolutní změny jsou podrobně rozepsány v příloze 1 a 2.

Dlouhodobý majetek vzrostl roku 2006 o 14,02 % (viz příloha 1) a další rok dokonce o 15,09 %. *Dlouhodobý nehmotný majetek* většinou klesal, stoupal jen během let 2004 – 2006. V roce 2006 vzrostl dokonce o 515,46 %, v absolutním vyjádření je to o 2 500 tisíc (viz příloha 2). Růst byl způsoben modernizací dispečinku. *Dlouhodobý hmotný majetek* se zvýšil roku 2006 o 13,61 %, což je o 80 914 tisíc korun a roku 2007 o 15,32 % a to je 103 481 tisíc korun. To už jsou mnohem radikálnější skoky, které jsou zdůvodněny nákupem autobusů a trolejbusů v těchto letech.

Oběžná aktiva v letech 2001 – 2003 rostla a ve zbytku sledovaného období tedy v letech 2004 – 2008 klesala. Výrazný pokles nastal v roce 2007, kdy se položka snížila

o 28,38 %, tedy o 19 150 tisíc korun. *Krátkodobé pohledávky* v roce 2004 klesly a to o 72,94 % (8 519 tisíc Kč) a výrazně se posunuly vzhůru v roce 2005, kdy položka vrostla o 279,47 % (8 834 tisíc Kč). Skoky byly způsobeny výstavbou nových tratí Pekárenská nádraží a Měňárna 4.

PASIVA

Vlastní kapitál zaznamenal největší pokles v roce 2004 a to o 2,5 % (15 645 tisíc Kč) a největší nárůst v roce 2008, o 7,99 % (49 817 tisíc Kč). *Základní kapitál* se změnil až v roce 2008 a vzrostl o 5,18 %. Hodnoty u *hospodářského výsledku minulých let* jsou v uvozovkách, jelikož se počítalo se zápornými čísly. Největší pokles nastal v roce 2005, o 308,14 % (11 965 tisíc Kč). *Výsledek hospodaření běžného účetního období* v roce 2004 klesl o 185,51 % (25 958 tisíc Kč) a to protože dotace se oproti předchozímu roku snížily o 40 milionů.

Cizí zdroje maximálně narostly v roce 2002 a to o 560,45 % (31 374 tisíc Kč). Jejich dlouholetý růst zastavil rok 2008, kdy poklesly o 9,91 % (19 797 tisíc Kč). *Dlouhodobé závazky* se začaly vznikat až v roce 2002 – vzrostly tedy o 100 % (17 772 tisíc Kč). V dalších letech jen rostly. Bankovní úvěry se začaly pořizovat až v roce 2006, vzrostly tedy o 100 % (65 130 tisíc Kč). V roce 2008 poklesly o 20,13 % (24 217 tisíc Kč). Bankovní úvěry si podnik vzal z důvodu výstavby čerpací stanice.

7. 3. Vertikální analýza rozvahy

Vertikální analýza rozvahy poslouží k dokreslení přehledu o vývoji struktury majetku.

Tabulka 4: Vertikální analýza rozvahy v %

Rozvaha	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Aktiva k 31. 12. (tis. Kč)									
AKTIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
POHLEDAVKY ZA UPSANÝ VLASTNÍ KAPITÁL									
DLOUHODOBÝ MAJETEK	88,86	88,97	88,65	87,82	88,20	89,38	90,67	93,95	94,36
Dlouhodobý nehmotný majetek	0,22	0,09	0,07	0,04	0,06	0,07	0,40	0,22	0,20
Dlouhodobý hmotný majetek	88,64	88,88	88,58	87,78	88,14	89,30	90,28	93,73	94,16
Dlouhodobý finanční majetek									
OBĚŽNÁ AKTIVA	10,98	10,91	11,08	11,87	11,70	10,52	9,02	5,82	5,42
Zásoby	2,17	2,17	2,15	2,49	2,60	2,45	1,95	1,90	2,00
Dlouhodobé pohledávky									
Krátkodobé pohledávky	0,80	0,70	1,10	1,73	0,48	1,80	1,06	0,82	0,58
Finanční majetek	8,02	8,03	6,99	6,71	7,72	6,27	5,13	1,86	1,71
Časové rozlišení	0,14	0,12	0,26	0,30	0,10	0,10	0,31	0,24	0,22
Pasiva									
PASIVA CELKEM	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00	100,00
VLASTNÍ KAPITÁL	96,48	96,81	93,55	92,81	92,32	91,00	81,44	75,04	78,32
Základní kapitál	71,11	68,89	67,59	65,81	67,14	66,74	59,38	53,46	54,35
Kapitálové fondy	16,39	18,58	18,23	17,75	18,11	18,00	16,01	14,42	13,93
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	8,23	8,47	8,87	9,18	9,47	9,41	8,37	7,56	7,39
Hospodářský výsledek minulých let	0,00	0,00	„-2,05“	„-2,00“	„-0,59“	„-2,38“	„-2,80“	„-2,11“	„-0,47“
výsledek hospodaření běžného účetního období(+/-)	0,90	0,73	0,91	2,07	„-1,81“	„-0,77“	0,48	1,71	3,12
CIZÍ ZDROJE	0,76	0,87	5,63	6,30	6,70	8,12	17,78	24,05	20,94
Rezervy	0,18								
Dlouhodobé závazky	0,00	0,00	2,70	3,42	3,72	4,47	4,69	5,09	5,45
Krátkodobé závazky	2,52	2,28	2,92	2,88	2,98	3,65	4,39	4,48	4,32
Bankovní úvěry a výpomoci							8,71	14,48	11,18
časové rozlišení	0,95	0,72	0,82	0,89	0,98	0,88	0,78	0,91	0,74

Zdroj: rozvaha dopravního podniku, vlastní zpracování

Z vertikální analýzy, která je uvedena v tabulce 4, je zřejmé, že podstatný díl aktiv je dlouhodobý hmotný majetek, který tvoří v roce 2008 94,16 % z celkových aktiv. Od roku 2000 také sledujeme nárůst dlouhodobého hmotného majetku o 5,52 %. Na tento růst se váže pokles oběžných aktiv o 5,56 %. Finanční majetek za sledované období poklesl o 6,31 %.

V pasivech má rozhodující úlohu vlastní kapitál. V průběhu let zde sledujeme přeliv z vlastního kapitálu na cizí zdroje. Vlastní kapitál klesl o 18,16 %. Základní kapitál klesl o 16,76 %. Cizí zdroje oproti tomu vzrostly o 20,19 %. Dlouhodobé závazky vrostly o 5,45 % a krátkodobé o 1,8 %.

7. 4. Horizontální analýza Výkazu zisku a ztráty

Kompletní Výkaz zisku a ztráty se nachází v příloze 3. Jeho meziroční relativní změny jsou v příloze 4 a absolutní změny v příloze 5. V následujícím rozboru jsou vybrány a použity nejdůležitější položky. Nejdříve se zaměříme na výsledky hospodaření.

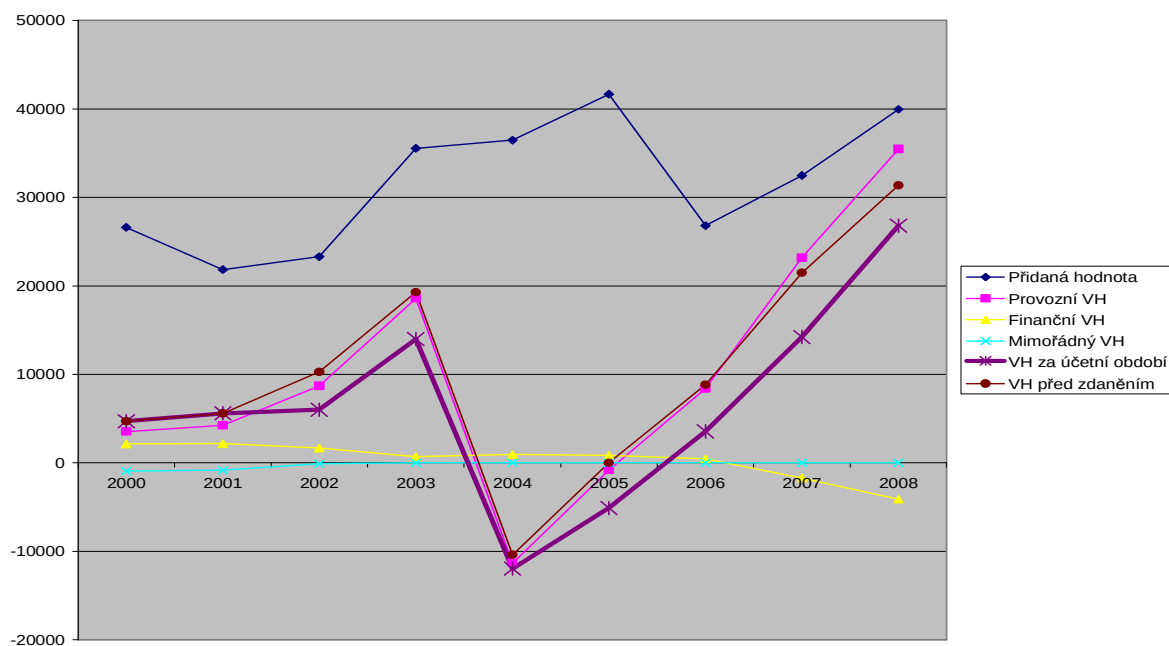
Tabulka 5: Vybrané položky Výkazu zisků a ztráty DPMČB za roky 2000 – 2008 v tisících Kč

Položka	č.ř.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Přidaná hodnota	11	26610	21846	23308	35558	36468	41662	26812	32491	39964
Provozní výsledek hospodaření	30	3534	4245	8700	18589	-11333	-809	8394	23194	35479
Finanční výsledek hospodaření	49	2128	2168	1671	697	930	835	451	-1712	-4110
Mimořádný výsledek hospodaření	59	-943	-815	-94	0	11	0	0	0	2
výsledek hospodaření za účetní období	61	4719	5598	6001	13993	-11965	-5097	3559	14231	26801
výsledek hospodaření před zdaněním	62	4719	5598	10277	19286	-10392	26	8845	21482	31371

Zdroj: výkaz zisku a ztráty dopravního podniku, vlastní zpracování

Přehled vybraných položek uvedený v tabulce 5 upozornil na rozdílnou důležitost čísel. Grafické znázornění v grafu 2 přiblíží rozdíly a vývoj položek.

Graf 2: Vývoj vybraných ukazatelů z VZaZ DPMČB za roky 2000 – 2008 v tis. Kč

Zdroj: výkaz zisku a ztráty dopravního podniku, vlastní zpracování

Z grafu 2 je zřejmé, že provozní výsledek hospodaření je pro podnik stěžejní. Ostatní výsledky hospodaření mají doplňující charakter.

Tabulka 6: Meziroční relativní změna v % vybraných ukazatelů z VZaZ DPMČB za roky 2001 - 2008

Položka	č.ř.	Relativní změna v %							
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Přidaná hodnota	11	-17,90	6,69	52,56	2,56	14,24	-35,64	21,18	23,00
Provozní výsledek hospodaření	30	20,12	104,95	113,67	-160,97	92,86	1137,58	176,32	52,97
Finanční výsledek hospodaření	49	1,88	-22,92	-58,29	33,43	-10,22	-45,99	-479,60	-140,07
Mimořádný výsledek hospodaření	59	13,57	88,47	100	100	-100	0	0	100
výsledek hospodaření za účetní období	61	18,63	7,20	133,18	-185,51	57,40	169,83	299,86	88,33
výsledek hospodaření před zdaněním	62	18,63	83,58	87,66	-153,88	100,25	33919,23	142,87	46,03

Zdroj: výkaz zisku a ztráty dopravního podniku, vlastní zpracování

Tabulka 7: Absolutní změna v tis. Kč vybraných ukazatelů z VZaZ DPMČB za roky 2001 - 2008

Položka	č.ř.	Absolutní změna v tis. Kč							
		2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Přidaná hodnota	11	-4764	1462	12250	910	5194	-14850	5679	7473
Provozní výsledek hospodaření	30	711	4455	9889	-29922	10524	9203	14800	12285
Finanční výsledek hospodaření	49	40	-497	-974	233	-95	-384	-2163	-2398
Mimořádný výsledek hospodaření	59	128	721	94	11	-11	0	0	2
výsledek hospodaření za účetní období	61	879	403	7992	-25958	6868	8656	10672	12570
výsledek hospodaření před zdaněním	62	879	4679	9009	-29678	10418	8819	12637	9889

Zdroj: výkaz zisku a ztráty dopravního podniku, vlastní zpracování

Přidaná hodnota klesla v roce 2001 o 17,9 % (viz tab. 6) a v roce 2006 dokonce o 35,64 %. Pokles v roce 2006 byl způsoben rozhodnutím provést opravy, které sice nebyly zařazeny do plánu 2006, ale které byly posunovány do dalších období. Tímto opatřením byly provedeny především opravy, které zajistily zvýšení bezpečnosti a dodržování závěrů odborných revizí, např. oprava elektroinstalace na voz. TR, úprava asfaltových ploch na obou vozovkách, a další. To mělo vliv na výkonovou spotřebu, která oproti roku 2005 byla vyšší o cca 21 mil. Kč. Tržby vzrostly oproti roku 2005 o 6 mil. Kč. *Provozní výsledek hospodaření* klesl v roce 2004 o 160 % tedy téměř o 30 000 tisíc Kč (viz tab. 7). V dalších letech provozní výsledek hospodaření vzrůstal.

Hodnota růstu v roce 2006 je o 1137,58 %, ale v absolutní hodnotě je to „pouze“ 9 203 tisíc Kč. *Finanční výsledek hospodaření* má klesající charakter až na rok 2001 a 2004. V letech 2000 a 2001 má položka hodnotu 2 miliony, ale v dalších letech už ne, což znamená, že položka je „nevýznamná“. *Mimořádný výsledek hospodaření* se v letech 2000 a 2001 pohybuje ve statistické ztrátě, v roce 2002 zaznamenáváme ztrátu 94 tisíc. V roce 2004 dosahuje zisku a to 11 tisíc, který se opakuje až v roce 2008, ale je výrazně nižší, pouze 2 tisíce. Zbývající roky je na nule. *Výsledek hospodaření za účetní období* je záporný v letech 2004 a 2005, jinak má rostoucí charakter. Pokles v roce 2004 způsobily nízké tržby středisek a menší dotace od města. Následující rok to byly nižší tržby z příležitostné dopravy a nižší tržby z jízdného. V roce 2007 zaznamenáváme téměř 300% nárůst a to v hodnotě 10 672 tisíc Kč. *Výsledek hospodaření před zdaněním* je záporný pouze v roce 2004, jinak se pohybuje v kladných hodnotách, což vypovídá o úspěšnosti dopravním podnikem.

Pokračujeme v horizontální analýze Výkazu zisku a ztráty, tentokrát se zaměřením na provozní položky.

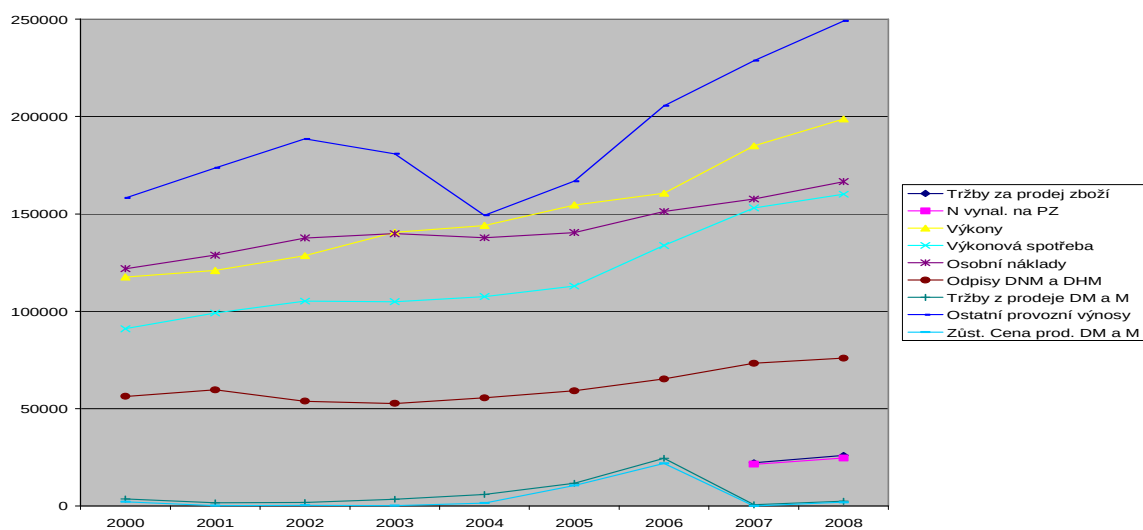
Tabulka 8: Zkrácený VZaZ za provoz za roky 2000 – 2008 v tis. Kč

Výkaz zisků a ztrát											
označ.		č. ř.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I.	Tržby za prodej zboží	1								22189	25997
A.	N vynal. na PZ	2								21475	24695
II.	Výkony	4	117680	120981	128568	140593	144098	154611	160603	184976	198815
B.	Výkonová spotřeba	8	91070	99135	105260	105035	107630	112949	133791	153199	160153
C.	Osobní náklady	12	121919	128857	137686	139837	137750	140485	151297	157709	166604
E.	Odpisy DNM a DHM	18	56322	59679	53891	52723	55543	59182	65229	73326	75938
III.	Tržby z prodeje DM a M	19	3626	1640	1811	3444	5949	11750	24546	622	2447
F	Zůst. Cena prod. DM a M	22	2146	189	342	235	1600	10646	21996	101	1932
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	158226	173701	188503	180855	149338	166855	205535	228714	249062

Zdroj: výkaz zisku a ztráty a vlastní zpracování

Tabulka 8 uvádí zkrácený výkaz zisku a ztráty za roky 2000 – 2008 až po provozní výsledek hospodaření. Zkrácená podoba nám lépe umožňuje analyzovat jisté výkyvy.

Graf 3: Vývoj provozních výnosů a vybraných nákladů v tis. Kč

Zdroj: výkaz zisku a ztráty a vlastní zpracování

V grafu 3 je zřejmé, že nejvyšších hodnot dosahují ostatní provozní výnosy, výkony a osobní náklady. Většina křivek má rostoucí charakter, až na tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu.

Tabulka 9: Meziroční relativní změna zkráceného VZaZ za provoz za roky 2000 – 2008 v %

Výkaz zisků a ztrát			Meziroční změny v %							
označ.	Text	č. ř.	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I.	Tržby za prodej zboží	1							100	17,2
A.	Náklady vynal. na prod. zboží	2							100	15,0
II.	Výkony	4	2,8	6,3	9,4	2,5	7,3	3,9	15,2	7,5
B.	Výkonová spotřeba	8	8,9	6,2	-0,2	2,5	4,9	18,5	14,5	4,5
C.	Osobní náklady	12	5,7	6,9	1,6	-1,5	2,0	7,7	4,2	5,6
E.	Odpisy DNM a DHM	18	6,0	-9,7	-2,2	5,3	6,6	10,2	12,4	3,6
III.	Tržby z prodeje dlouho. majetku a materiálu	19	-54,8	10,4	90,2	72,7	97,5	108,9	-97,5	293,4
F	Zůst. Cena prod. DM a M	22	-91,2	81,0	-31,3	580,9	565,4	106,6	-99,5	1812,9
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	9,8	8,5	-4,1	-17,4	11,7	23,2	11,3	8,9

Zdroj: výkaz zisku a ztráty

Tabulka 10: Absolutní změna zkráceného VZaZ za provoz za roky 2000 – 2008 v tis. Kč

Výkaz zisků a ztrát		Absolutní změna v tis. Kč								
označ.	Text	č. ř.	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I.	Tržby za prodej zboží	1	0	0	0	0	0	0	1286	3808
A.	Náklady vynal. na prod. zboží	2	0	0	0	0	0	0	1587	3220
II.	Výkony	4	3301	7587	12025	3505	10513	5992	24373	13839
B.	Výkonová spotřeba	8	8065	6125	-225	2595	5319	20842	19408	6954
C.	Osobní náklady	12	6938	8829	2151	-2087	2735	10812	6412	8895
E.	Odpisy DNM a DHM	18	3357	-5788	-1168	2820	3639	6047	8097	2612
III.	Tržby z prodeje dlouho. majetku a materiálu	19	-1986	171	1633	2505	5801	12796	-23924	1825
F.	Zúst. Cena prod. DM a M	22	-1957	153	-107	1365	9046	11350	-21895	1831
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	15475	14802	-7648	-31517	17517	38680	23179	20348

Zdroj: výkaz zisku a ztráty

Tržby za prodej zboží ze v roce 2007 zvýšily o 100 % (viz tab. 9), podnik začal účtovat prodej nafty do této položky, přesunul hodnoty z Tržeb z prodeje materiálu a v dalších letech prodej rostl a s ním i náklady vynaložené na prodej zboží. Výkony celé pozorované období rostly, nejvíce vzrostly v roce 2007, o 15 % (24 373 tisíc Kč – viz tab. 10). A to kvůli složce Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb, ta vzrostla díky tržbám středisek, vyššímu zájmu o reklamu a o příležitostnou dopravu, velkým zákazníkem jsou České dráhy. Tento rok byla také otevřena nová trolejbusová trať České Vrbné. Tržby z prodeje dlouhodobého majetku a materiálu od roku 2005 radikálně vzrůstají, jelikož DMPČB začal prodávat naftu, v následujícím roce s prodejem pokračoval a v roce 2007 už tuto činnost začali účtovat do položky Tržby za prodej zboží, proto tržby z prodeje DM a M klesají. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu kolísá již ze zmíněných důvodů, tedy ze zavedení prodeje nafty a jeho následného přepsání v roce 2007 do položky Náklady vynaložené na prodané zboží. Ostatní provozní výnosy klesly v letech 2004, o 17,4 % (31 517 tisíc Kč), kvůli nízkým dotacím od Statutárního města České Budějovice, střediska nerealizovala externí práce a byl menší počet uzavřených smluv na reklamu. Radikální růst nastává v roce 2006, o 23,2 % (38 680 tisíc Kč) a to z důvodu navýšení dotací. V roce 2008 vzrostly o 13 395 tisíc, jelikož začal podnik prodávat pohledávky za cestující bez platného jízdného dokladu vymáhací firmě.

8. ANALÝZA VYBRANÝCH POMĚROVÝCH UKAZATELŮ SE ZAMĚŘENÍM NA NÁKLADOVOST

Další část práce je zaměřena na poměrové ukazatele podniku. Rozebírá rentability a jejich vývoj, nákladovost, ukazatele produktivity práce ze dvou pohledů, likviditu, obrat aktiv, zadluženost a úrokové krytí. Tyto ukazatele pomohou podrobněji analyzovat vývoj akciové společnosti za roky 2000 – 2008.

8. 1. Poměrové ukazatele

a) Ukazatelé rentability

Tabulka 11: Vývoj ukazatelů rentability v %

Rok	ROE	ROA	ROS	Rentabilita nákladů	Nákladovost
2000	0,78	0,76	1,67	2,37	97,63
2001	0,90	0,84	1,87	1,87	98,13
2002	0,98	0,91	1,87	1,87	98,13
2003	2,07	2,07	4,30	4,30	95,70
2004	-1,96	-1,81	-3,98	-3,98	103,98
2005	-0,84	-0,77	-1,52	-1,52	101,52
2006	0,58	0,48	0,86	1,11	98,89
2007	2,28	1,71	3,25	3,25	96,75
2008	3,98	3,12	5,62	5,62	94,38

Zdroj: vlastní výpočty

Z pohledu ukazatele ROE si podnik vede dobře (viz tabulka 11), záporné hodnoty roku 2004 a 2005 jsou pouze krátkodobým výkyvem, který však nedosahoval vysokých hodnot a podnik tím tedy nebyl výrazně ohrožen. Od roku 2006 má ROE rostoucí tendenci. ROA ve sledovaném horizontu kolísá, ale v posledních třech letech roste. Rentabilita tržeb vykazuje stejně jako ROE za roky 2004 a 2005 záporné hodnoty, ale poslední tři roky sledovaného období též roste. Rentabilita nákladů kopíruje charakter předchozích ukazatelů. Nákladovost neklesla za sledované období pod hodnotu 94 %.

b) Ukazatele produktivity práce

Tabulka 12: Vývoj ukazatelů produktivity práce v tisících na osobu

Rok	Produktivita práce I	Produktivita práce II
2000	56,38	596,92
2001	46,19	631,40
2002	48,86	672,32
2003	77,13	706,67
2004	83,26	686,15
2005	95,34	764,93
2006	61,50	946,65
2007	75,56	1017,32
2008	92,30	1101,48

Zdroj: vlastní výpočty

Produktivita práce I v průběhu let kolísá (viz tabulka 12), v roce 2003 značně vzrostla a v roce 2006 extrémně klesla. Pokles byl způsoben snížením přidané hodnoty o 14 850 tisíc Kč (viz tabulka 7). Produktivita práce II má rostoucí charakter až na rok 2004.

c) Ostatní poměrové ukazatele finanční analýzy

Další poměrové ukazatele mají doplňující charakter, jsou zde pro dokreslení představy o situaci dopravního podniku.

Tabulka 13: Vývoj ukazatelů likvidity v tisících Kč

rok	Běžná likvidita	Rychlá likvidita
2000	4,66	3,74
2001	4,47	3,58
2002	3,79	3,06
2003	4,12	3,26
2004	3,93	3,06
2005	2,89	2,21
2006	2,06	1,61
2007	1,30	0,87
2008	1,26	0,79

Zdroj: vlastní výpočty

Z tabulky 13 je zřejmé, že je vývoj *běžné likvidity* nerovnoměrný, přesto můžeme sledovat jasný klesající charakter. Další pokles se nedoporučuje, jelikož jako mezní hodnota běžné likvidity se uvádí 1,5 (SYNEK, 2005) a od níž se poslední dva roky začíná podnik odchylovat. Nízká likvidita může vyvolat nedůvěru věřitelů a banka může zvýšit úroky z úvěrů, což pro podnik není žádoucí.

Rychlá likvidita se dlouhodobě držela v nadstandardních hodnotách. Mezi roky 2004 a 2005 můžeme sledovat radikální pokles, který startuje fázi dlouhodobého klesání. V letech 2007 a 2008 hodnota rychlé likvidity spadla pod krajní hodnotu 1 (SYNEK, 2003) i když obecně je akceptována i hodnota 0,8 (PETŘÍK, 2005). Bylo by vhodné zastavení poklesu a následné zvyšování rychlé likvidity alespoň na kritickou hodnotu 1.

Tabulka 14: Vývoj ukazatelů aktivity v obrátkách za rok

Rok	Obrat aktiv	Obrat stálých aktiv
2000	0,45	0,51
2001	0,45	0,52
2002	0,49	0,55
2003	0,48	0,55
2004	0,45	0,52
2005	0,50	0,56
2006	0,55	0,61
2007	0,53	0,56
2008	0,55	0,59

Zdroj: vlastní výpočty

U obratu aktiv sledujeme nízké hodnoty (viz tab. 14), aktiva se neobráť ani jednou. Přesto se obrat nepatrně zrychluje, což je pozitivní.

Obrat stálých aktiv má mírně rychlejší tendence, přesto má nízké hodnoty.

Tabulka 15: Vývoj ukazatelů finanční struktury

Rok	Zadluženost v %	Úrokové krytí v tisících Kč
2000	2,54	0
2001	2,37	6574
2002	5,63	0
2003	6,30	0
2004	6,70	-5092
2005	8,12	0
2006	17,78	21,90
2007	24,05	10,13
2008	20,94	8,15

Zdroj: vlastní výpočty

Z tabulky 15 je zřejmé, že je úrokové krytí v pořádku až na rok 2004, kdy se podnik nacházel ve ztrátě. Ukazatel by neměl dále klesat, jelikož se jeho minimální hodnota uvádí 6krát (SYNEK, 2005). Neobvyklé hodnoty v letech 2001 a 2004 byly způsobeny tím, že nákladové úroky byly nízké částky a v roce 2004 podnik vykazoval ztrátu.

Zadluženost je dlouhodobě nízká, pro vlastníka Město České Budějovice je to známka nízkého rizika. Zadluženost DPMČB z větší části plyne z odložených daňových závazků a závazků z obchodních vztahů. Bankovní úvěry byly využívány až od roku 2006.

8. 2. Mezipodnikové srovnávání

Pro mezipodnikové srovnávání nám poslouží podniky s podobným předmětem podnikání jako má Dopravní podnik města České Budějovice, a.s.: silniční motorová doprava, provozování dráhy a drážní dopravy, opravy motorových vozidel, provozování čerpacích stanic s palivy a mazivy, reklamní služby. Jako zástupci poslouží Dopravní podnik města Hradce Králové, a.s., Dopravní podnik města Liberce, a.s., Dopravní podnik města Pardubic a.s., Dopravní podnik města Ústí nad Labem a.s., Dopravní podnik města Olomouce, a.s. Porovnávány ukazateli se staly: ROE, ROA, Produktivita práce I a Zadluženost. Do porovnávání pro lepší názornost zahrnuto i odvětví, u produktivity práce I není, z důvodu nedostatečných informací o počtu zaměstnanců.

Dopravní podnik města Hradce Králové, a.s. (dále jen DPMHK)*Identifikační údaje*

Obchodní jméno: Dopravní podnik města Hradce Králové, a.s.

Sídlo: Hradec Králové 3, Pouchovská 153

Právní forma: akciová společnost

Identifikační číslo: 25267213

Základní kapitál: 13.004.000,- Kč

Jediný akcionář: Statutární město Hradec Králové

Tabulka 16: Ukazatele za DPMHK za roky 2006 - 2008

Rok	VH za účetní období v tis. Kč	Aktiva v tis. Kč	PEP	ROE v %	ROA v %	Zadluženost v %	Produkt. práce I v tis. Kč na osobu
2006	2134	930430	424	0,26	0,23	9,03	159,28
2007	64224	1091832	423	7,13	5,88	16,47	165,38
2008	-70372	1106498	436	-7,77	-6,36	16,97	163,65

Zdroj: vlastní výpočty, výroční zprávy dopravního podniku

DPMHK má velice skokový vývoj. V roce 2006 je v zisku (viz tab. 16), ROE je nízké a zadluženost se nachází také na nízké úrovni. Rok 2007 podnik vykazuje mnohem vyšší zisk než v předešlém roce, aktiva narostla a ROE je vysoké. Zadluženost výrazně vzrostla. Produktivita práce má nejvyšší hodnoty za sledovaná období. V roce 2008 nastal zřetelný propad. Podnik má velkou ztrátu, stal se nerentabilní, aktiva ještě více narostla, zadluženost je vyšší o 0,5 %. Produktivita práce se snížila.

Dopravní podnik města Liberce, a.s. (dále jen DPML)*Identifikační údaje*

Obchodní jméno: Dopravní podnik města Liberce, a.s.

Sídlo: Mrštíkova 3, 461 71 Liberec 3

Právní forma: akciová společnost

Identifikační číslo: 473 11 975

Základní kapitál: 782 700 000,- Kč
Jediný akcionář: Statutární město Liberec

Tabulka 17: Ukazatele za DPML za roky 2006 - 2008

Rok	VH za účetní období v tis. Kč	Aktiva v tis. Kč	PEP	ROE v %	ROA v %	Zadluženost v %	Produkt. práce I v tis. Kč na osobu
2006	2879	1138157	381	0,31	0,25	16,31	166,52
2007	1688	1117483	387	0,18	0,15	14,89	153,80
2008	1341	1255425	443	0,14	0,11	24,17	148,41

Zdroj: vlastní výpočty, výroční zprávy dopravního podniku

U DPML lze sledovat pokles u VH během sledovaných let (viz tab. 17). Aktiva vzrostla i průměrný přepočtený počet zaměstnanců se navýšil. Ukazatelé ROE a ROA během sledovaného období klesají, stejně tak i produktivita práce. Zadluženost nejdříve klesla, ale v roce 2008 je opět o necelých 10 % vyšší.

Dopravní podnik města Pardubic a.s. (dále jen DPMP)

Identifikační údaje

Obchodní jméno: Dopravní podnik města Pardubic a.s.
Sídlo: Teplého 2141, 532 20 Pardubice - Zelené Předměstí
Právní forma: akciová společnost
Identifikační číslo: 63217066
Základní kapitál: 145 581 000,- Kč
Jediný akcionář: Statutární Město Pardubice

Tabulka 18: Ukazatele za DPMP za roky 2006 - 2008

Rok	VH za účetní období v tis. Kč	Aktiva v tis. Kč	PEP	ROE v %	ROA v %	Zadluženost v %	Produkt. práce I v tis. Kč na osobu
2006	1992	495860	449,93	0,47	0,40	11,81	116,46
2007	-10216	465012	441,9	-2,44	-2,20	8,00	133,00
2008	-11935	494910	443,3	-2,94	-2,41	16,19	141,24

Zdroj: vlastní výpočty, výroční zprávy dopravního podniku

Z tabulky 18 je zřejmé, že DPMP se nachází po dva roky ze sledovaných třech let ve ztrátě. Aktiva v roce 2007 klesla, ale následující rok se opět dostávají na svou původní hodnotu z roku 2006. Zadluženost v roce 2007 klesá, ale další rok se zdvojnásobila. Produktivita práce má rostoucí charakter.

Dopravní podnik města Ústí nad Labem a.s. (dále jen DPMÚL)

Identifikační údaje

Obchodní jméno: Dopravní podnik města Ústí nad Labem a.s.

Sídlo: Revoluční 26, 401 11 Ústí nad Labem

Právní forma: akciová společnost

Identifikační číslo: 25013891

Základní kapitál: 75 000 000,- Kč

Jediný akcionář: Statutární město Ústí nad Labem

Tabulka 19: Ukazatele za DPMÚL za roky 2006 - 2008

Rok	VH za účetní období v tis. Kč	Aktiva v tis. Kč	PEP	ROE v %	ROA v %	Zadluženost v %	Produkt. práce I v tis. Kč na osobu
2006	7884	965174	504,9	0,97	0,82	14,92	23,25
2007	2305	952472	490,3	0,28	0,24	13,43	43,39
2008	-17016	912821	499,6	-2,13	-1,86	11,42	22,74

Zdroj: vlastní výpočty, výroční zprávy dopravního podniku

Výsledek hospodaření DPMÚL má klesající tendenci, v roce 2008 byl podnik dokonce ve ztrátě (viz tab. 19). Aktiva klesají. ROE i ROA jsou nízké. Zadluženost pomalu klesá. Produktivita práce v roce 2007 radikálně vzrostla a další rok opět klesla. Oproti předchozím podnikům je také velice nízká, jelikož má podnik výrazně nižší přidanou hodnotu.

Dopravní podnik města Olomouce, a.s. (dále jen DPMO)

Identifikační údaje

Obchodní jméno: Dopravní podnik města Olomouce, a.s.

Sídlo: Koželužská 563/1, 771 10 Olomouc
Právní forma: akciová společnost
Identifikační číslo: 47676639
Základní kapitál: 179 742 000,- Kč
Jediný akcionář: Statutární město Olomouc

Tabulka 20: Ukazatele za DPMO za roky 2006 - 2008

Rok	VH za účetní období v tis. Kč	Aktiva v tis. Kč	PEP	ROE v %	ROA v %	Zadluženost v %	Produkt. práce I v tis. Kč na osobu
2006	10979	754044	444	1,60	1,46	7,83	55,76
2007	-12018	747996	445	-1,78	-1,61	8,60	64,55
2008	-21359	735162	448	-3,26	-2,91	9,98	44,34

Zdroj: vlastní výpočty, výroční zprávy dopravního podniku

DPMO se nachází po dva roky ze sledovaných ve ztrátě (viz tab. 20). Aktiva mají klesající charakter. Průměrný přepočtený počet zaměstnanců roste. Zadluženost je nízká, ale s rostoucím charakterem. Produktivita práce v roce 2007 vzrostla, ale další rok výrazně klesla.

Dopravní podnik města České Budějovice, a.s. (dále jen DPMČB)

Tabulka 21: Ukazatele za DPMČB za roky 2006 - 2008

Rok	VH za účetní období v tis. Kč	Aktiva v tis. Kč	PEP	ROE v %	ROA v %	Zadluženost v %	Produkt. práce I v tis. Kč na osobu
2006	3559	748021	436	0,58	0,48	17,78	61,50
2007	14231	830877	430	2,28	1,71	24,05	75,56
2008	26801	859648	433	3,98	3,12	20,94	92,30

Zdroj: vlastní výpočty, výroční zprávy dopravního podniku

Z tabulky 21 je zřejmé, že výsledek hospodaření u DPMČB má rostoucí charakter. Aktiva též rostou. Podnik je rentabilní a rentabilita roste. Nejvyšší zadluženost byla v roce 2007, následující rok klesá. Produktivita práce během sledovaných let roste.

Odvětví Doprava a spoje (dále jen odvětví)

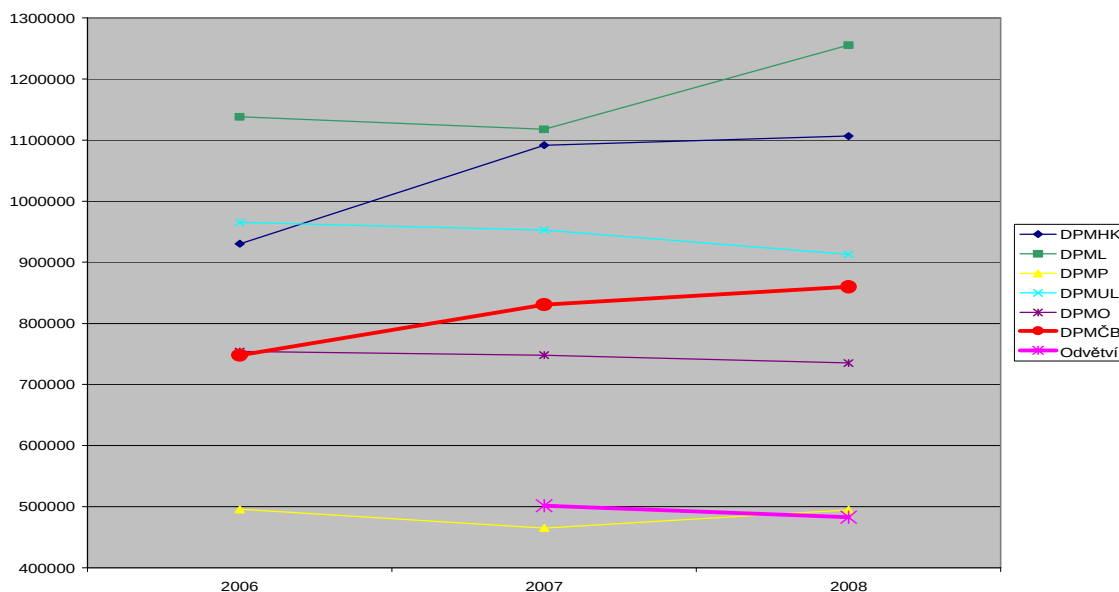
Tabulka 22: Ukazatele za odvětví Doprava a spoje za roky 2007 - 2008

Rok	VH v tis. Kč	Aktiva v tis. Kč	ROE v %	ROA v %	Zadluženost v %
2007	9586	501593	3,00	1,91	36,32
2008	7215	482667	2,17	1,49	31,00

Zdroj: MPO, Finanční analýza podnikové sféry za rok 2008, vlastní zpracování

Tabulka 22 popisuje odvětví Doprava a spoje. Vychází z údajů Finanční analýzy podnikové sféry za rok 2008, kterou zpracovalo Ministerstvo průmyslu a obchodu. Odvětví Doprava a spoje bylo průměrováno na 101 podniků, které v letech 2007 a 2008 působily v tomto odvětví. Ukazatele ROA a Zadluženost byly dopočítány z údajů z Finanční analýzy.

Graf 4: Vývoj aktiv celkem dopravních podniků a odvětví za roky 2006 – 2008 v tis. Kč

Zdroj: vlastní výpočty

Graf 4 zobrazuje velikost podniků. Dopravní podnik města České Budějovice, a.s. se nachází ve středu grafu, přesto je nad odvětvovým průměrem a roste.

8. 2. 1. Mezipodnikové srovnávání pomocí porovnání poměrových ukazatelů

Tato práce využije jednorozměrných metod k porovnávání.

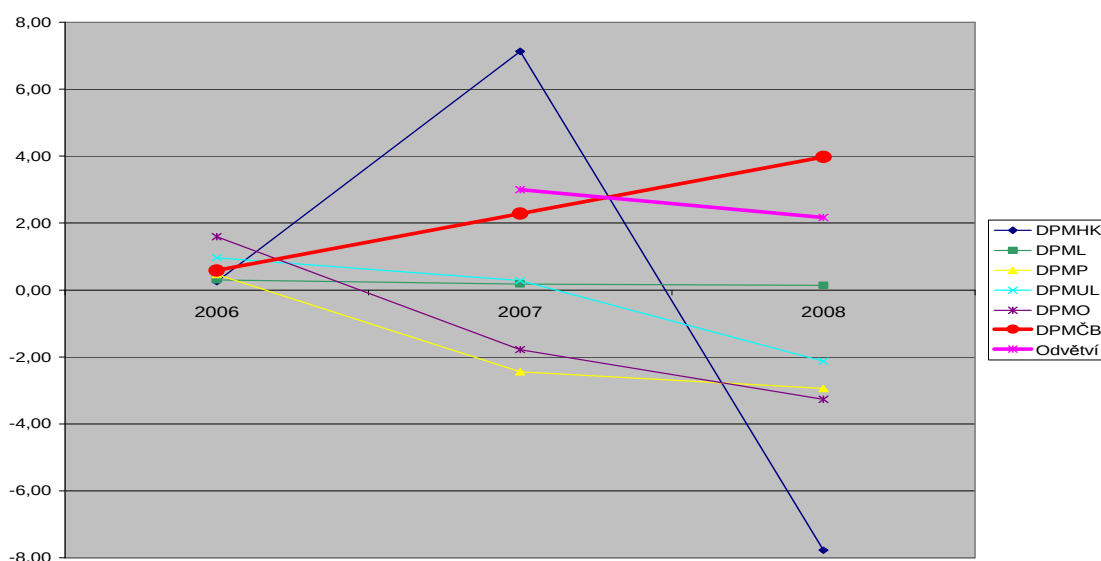
Tabulka 23: Vybrané ukazatele za dopravní podniky v % za roky 2007 a 2008

Položka	Roky	DPML	DPMHK	DPMÚL	DPMČB	DPMO	DPMP	Odvětví
ROE	2007	0,18	7,13	0,28	2,28	-1,78	-2,44	3
	2008	0,14	-7,77	-2,13	3,98	-3,26	-2,94	2,17
ROA	2007	0,15	5,99	0,24	1,71	-1,61	-2,2	1,91
	2008	0,11	-6,36	-1,86	3,12	-2,91	-2,41	1,49
Zadluženost	2007	14,89	16,47	13,43	24,05	8,6	8	36,32
	2008	24,17	16,97	11,42	20,94	9,98	16,19	31

Zdroj: vlastní výpočty

Tabulka 23 sumarizuje vybrané ukazatele, které jsou níže porovnávány v grafech.

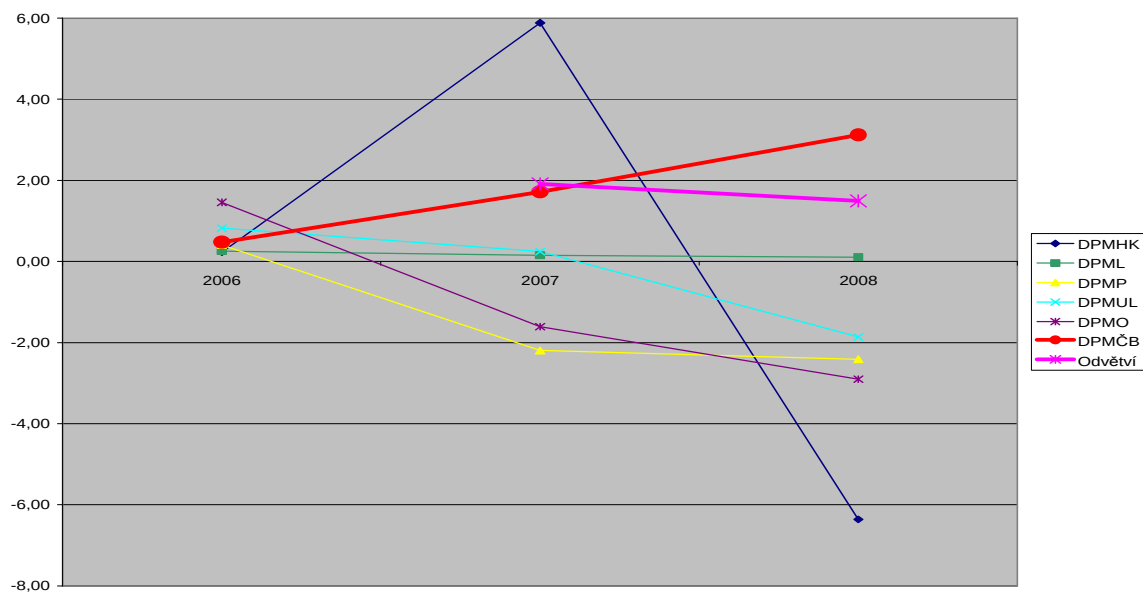
Graf 5: Vývoj rentability vlastního kapitálu dopravních podniků a odvětví DS za roky 2006 - 2008

Zdroj: vlastní výpočty

Z grafu 5 je patrné, že zkoumaný Dopravní podnik města České Budějovice, a.s. má nejpravidelnější rostoucí křivku ROE. Křivka dopravního podniku se nachází v roce 2008 nad odvětvovým průměrem a i nad všemi pozorovanými podniky.

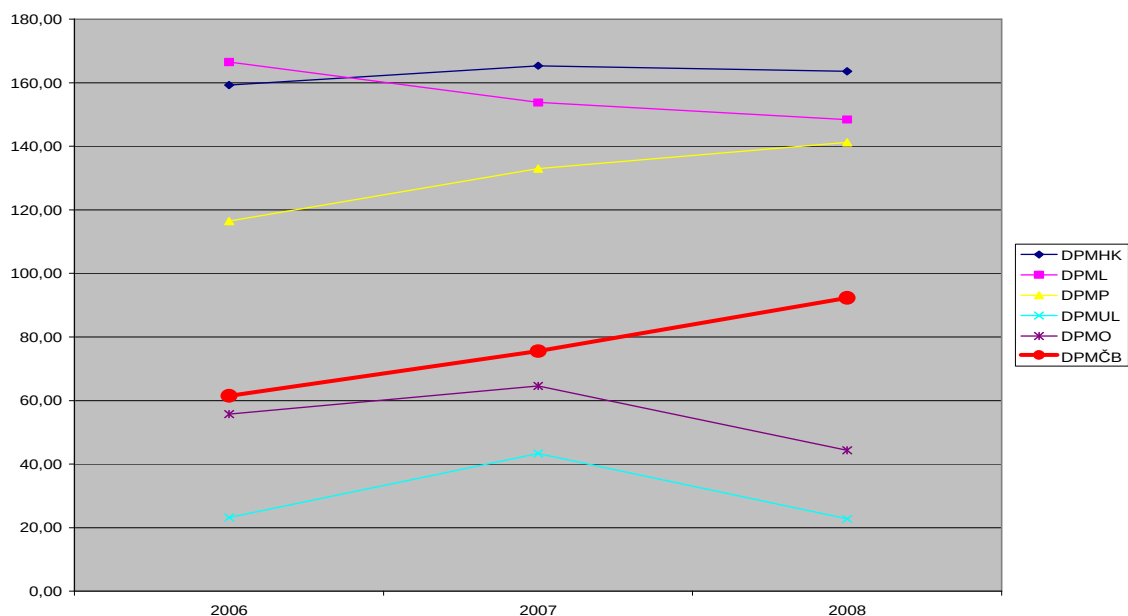
Graf 6: Vývoj rentability celkového kapitálu dopravních podniků a odvětví za roky 2006 - 2008

Zdroj: vlastní výpočty

Graf 6 má podobný průběh jako předchozí. Dopravní podnik města České Budějovice, a.s. má kladnou a rostoucí rentabilitu a v roce 2008 se nachází i nad odvětvovým průměrem a i se vyzdvihl nad všechny porovnávané podniky.

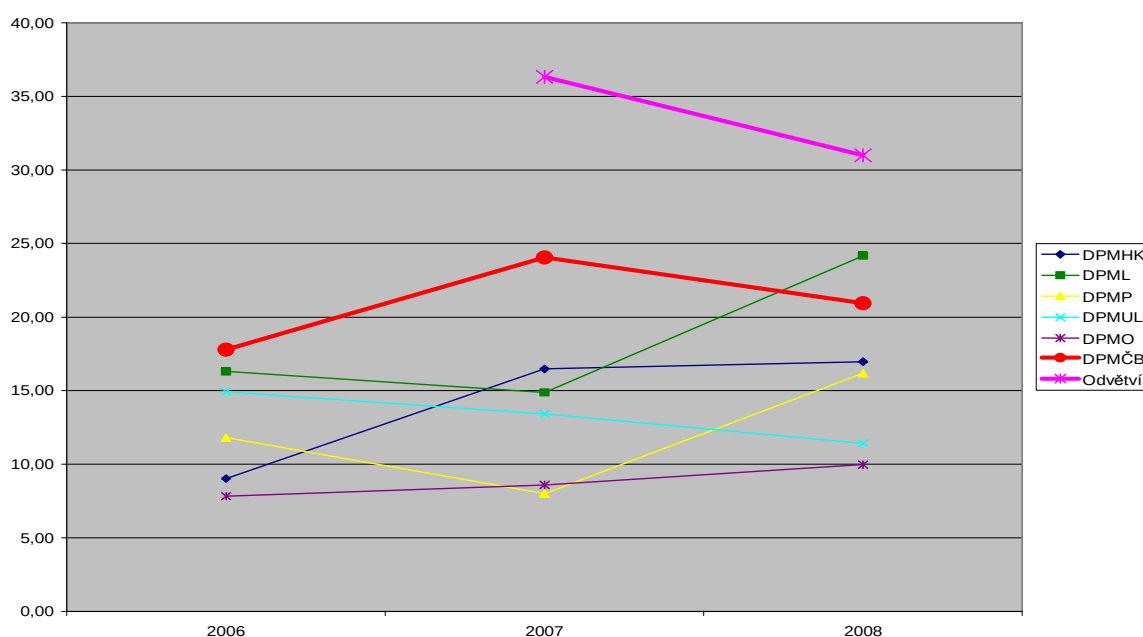
Graf 7: Vývoj produktivity práce dopravních podniků za roky 2006 - 2008

Zdroj: vlastní výpočty

Sledovaný DPMČB není nejproduktivnější (viz graf 7), nachází se až jako 4. v pořadí vybraných podniků. Přesto jeho produktivita práce roste. Odvětví do tohoto porovnávání není zahrnuto z důvodu nedostatečného množství informací o počtu zaměstnanců.

Graf 8: Vývoj zadluženosti dopravních podniků a odvětví DS za roky 2006 - 2008

Zdroj: vlastní výpočty

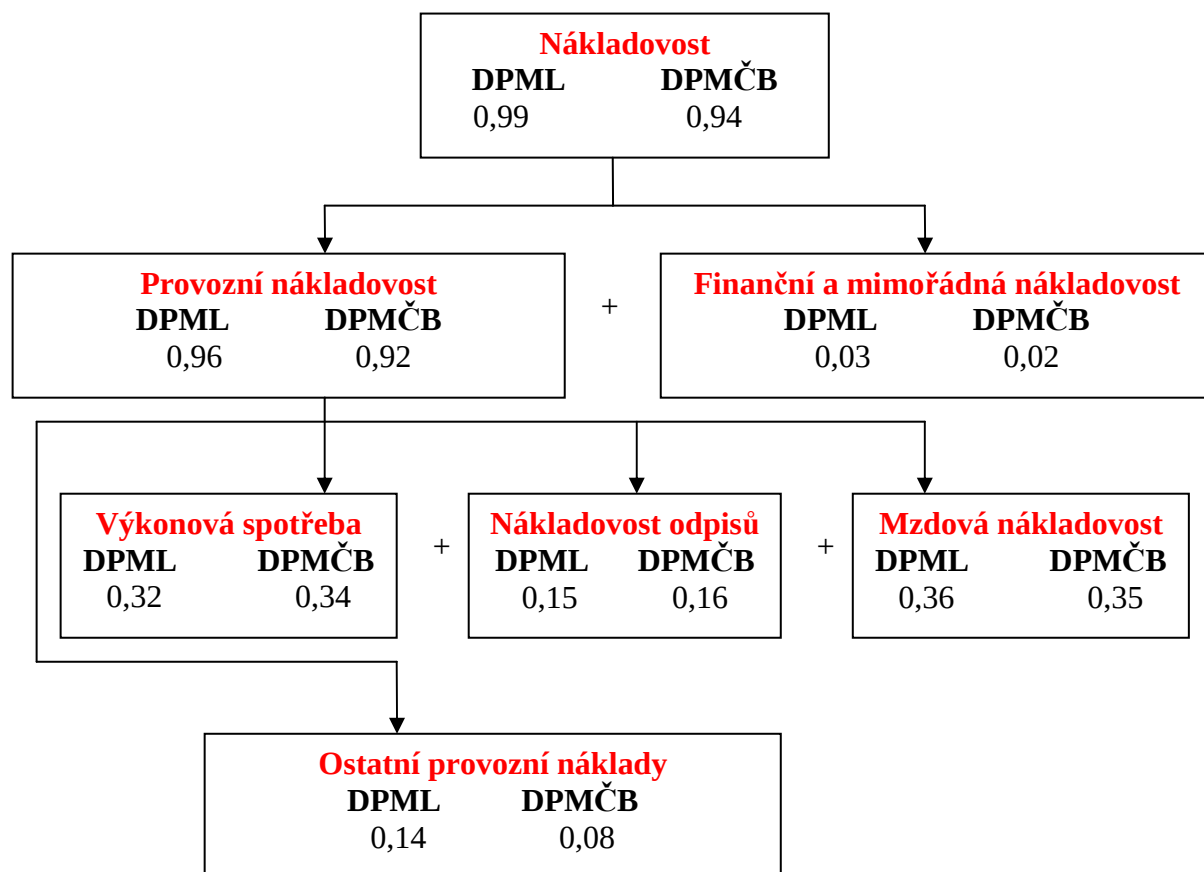
Křivky zadluženosti mají charakter prudkého klesání a stoupání (viz graf 8). U DPMO má pravidelnější charakter mírného růstu a dosahuje nejnižších hodnot ze všech sledovaných podniků. Naopak pravidelný pokles znázorňuje křivka DPMUL. DPMČB má nejvyšší zadluženost ze všech vybraných podniků, v roce 2008 ho převyšuje jen DPML. Přesto se všechny podniky nacházejí hluboce pod odvětvovým průměrem.

8. 2. 2. Mezipodnikové srovnávání pomocí pyramidálního rozkladu

Pro detailnější přehled a porovnávání je zvolen rozklad nákladovosti. Do tohoto porovnávání je zahrnut Dopravní podnik města České Budějovice, a.s. a Dopravní

podnik města Liberce, a.s. DPML je zahrnut do porovnávání proto, že byly k dispozici podrobnější podnikové informace.

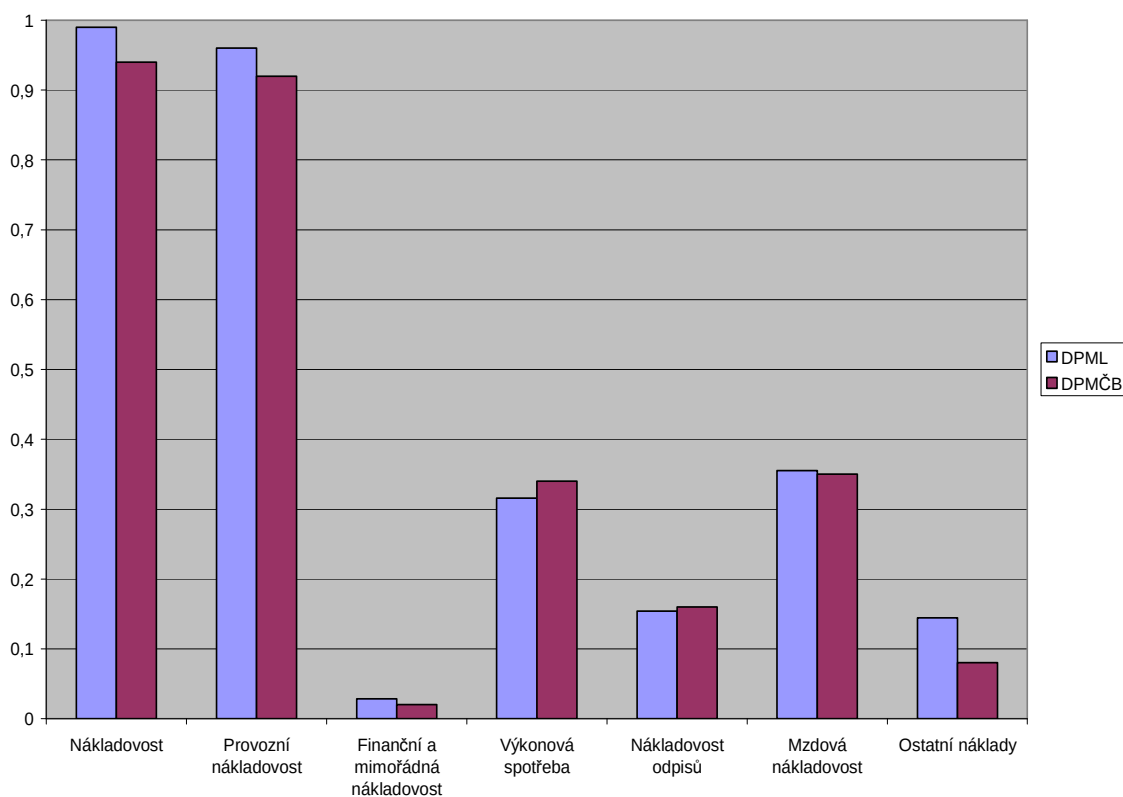
Schéma 2: Rozklad nákladovosti v korunách DPML a DPMČB za rok 2008

Zdroj: výroční zprávy dopravních podniků a vlastní výpočty

Schéma 2 uvádí rozklad nákladovosti a slouží ke srovnání Dopravního podniku města Liberce, a.s. a sledovaného Dopravního podniku České Budějovice, a.s. Ačkoliv má DPML vyšší aktiva o 395 777 tisíc Kč, přesto se s DPMČB v rozložení nákladů shoduje. Grafické zobrazení toho to porovnání je v grafu 9.

Graf 9: Rozklad nákladovosti u DPMČB a DPML za rok 2008 v korunách

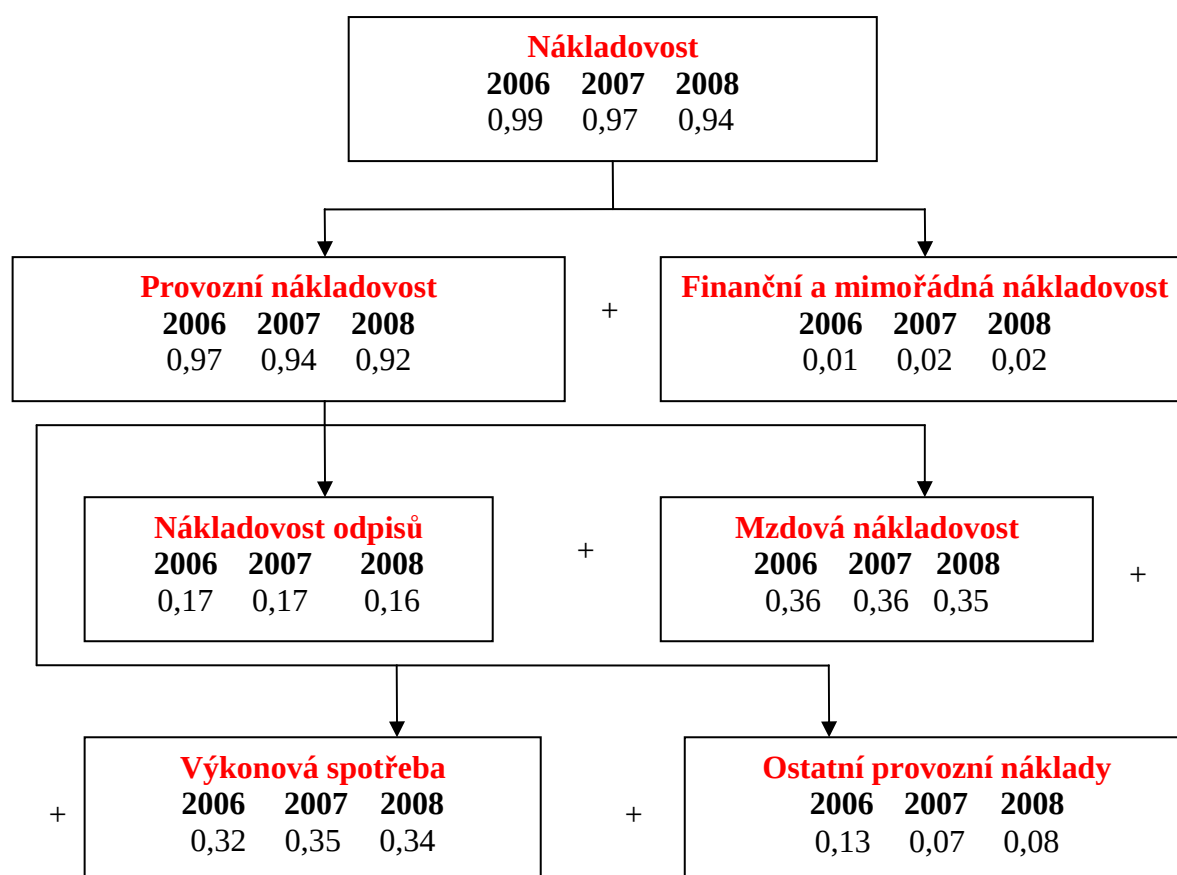
Zdroj: vlastní výpočty

Z grafu 9 je zřejmé, že Dopravní podnik města Liberce, a.s. má vyšší celkovou nákladovost, z toho plyne i vyšší provozní nákladovost než Dopravní podnik města České Budějovice, a.s. Finanční a mimořádná nákladovost je též vyšší u DPML. Výkonová spotřeba je naopak vyšší u DPMČB. Nákladovost odpisů a mzdová nákladovost jeví minimální rozdíly. Větší rozdíl vykazují ostatní náklady, které má DPML vyšší.

9. ZHODNOCENÍ MEZIROČNÍCH ODCHYLEK NÁKLADOVOSTI A JEJICH VLIV NA EKONOMICKOU SITUACI SPOLEČNOSTI

Sledováním nákladovosti a jejím rozkladem získáme podstatné informace využitelné v řízení podniku. Na schématu 3 se nachází nákladovost sledovaného DPMČB za roky 2006 – 2008.

Schéma 3 Rozklad nákladovosti DPMČB za roky 2006 – 2008 v korunách

Zdroj: vlastní výpočty

Schéma 3 ukazuje, že nákladovost klesá, což je pro podnik pozitivní. Většina nákladů plyne z provozu, finanční a mimořádná nákladovost je minimální, ale v roce 2007 a 2008 se mírně navýšila oproti roku 2006.

Podstatnou část provozních nákladů tvoří mzdy a výkonová spotřeba. Mzdová nákladovost je vyšší než výkonová spotřeba a v roce 2008 klesla. Výkonová spotřeba v roce 2007 vzrostla, ale v následujícím roce klesá. Nákladovost odpisů byla v roce 2006 a 2007 konstantní a v dalším roce klesla. Ostatní provozní náklady byly nejvyšší v roce 2006. V následujícím roce radikálně klesly a v roce 2008 mírně vzrostly.

Podrobnější přehled vývoje provozní nákladovosti předkládá tabulka 24.

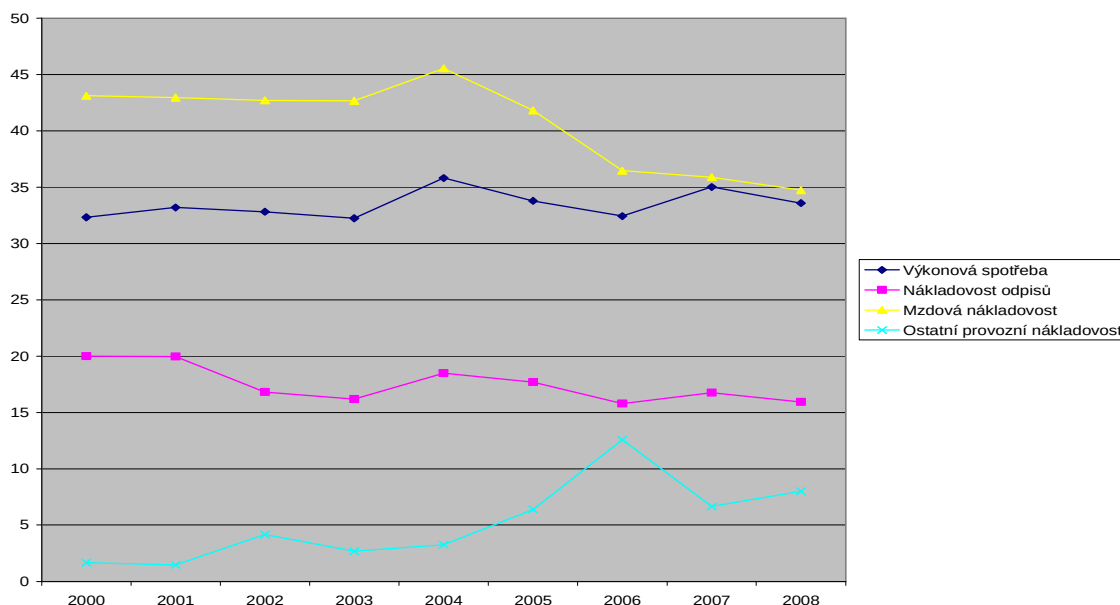
Tabulka 24: Rozklad provozní nákladovosti v % za roky 2000 - 2008

Rok	Výkonová spotřeba	Nákladovost odpisů	Mzdová nákladovost	Ostatní provozní náklady	Provozní nákladovost
2000	32,32	19,99	43,12	1,67	97,10
2001	33,19	19,98	42,95	1,48	97,60
2002	32,82	16,80	42,71	4,16	96,49
2003	32,24	16,18	42,66	2,67	93,75
2004	35,81	18,48	45,55	3,26	103,10
2005	33,79	17,70	41,81	6,40	99,70
2006	32,42	15,80	36,46	12,57	97,25
2007	35,02	16,76	35,89	6,65	94,32
2008	33,58	15,92	34,73	8,00	92,23

Zdroj: vlastní výpočty

Z tabulky 24 je zřejmé, že provozní nákladovost se blíží ke 100 %, v roce 2004 dokonce tuto hodnotu přesáhla, což znamená, že vznikla provozní ztráta. Nákladovost byla příliš vysoká. Podnik vynaložil 1,0339 Kč nákladů na korunu výnosů. Nejnižší nákladovost byla v roce 2008, kdy bylo z jedné koruny výnosů vynaloženo 0,9243 Kč na náklady. V provozní nákladovosti plyne nejvíce prostředků do výkonové spotřeby a do mezd. Výkonová spotřeba kolísá, ale vidíme, že v roce 2008 klesla, což je žádoucí. Mzdová nákladovost oproti tomu výrazněji klesají. Kolísání jednotlivých složek provozní nákladovosti je zachyceno v grafu 10.

Graf 10: Vývoj jednotlivých složek provozní nákladovosti v % za roky 2000 - 2008

Zdroj: vlastní výpočty

Z grafu 10 je zřejmé, že mzdová nákladovost má klesající charakter, až na rok 2004. Výkonová spotřeba má do roku 2003 velmi mírné výkyvy, následující roky se vyvíjí nepravidelně. Křivka nákladovosti odpisů tvoří vlnovku, pohybuje se v rozmezí od 20 % do 15,80 % (viz tabulka 24). Ostatní provozní nákladovost má rostoucí charakter, výrazný nárůst byl v roce 2006. Znatelnější pokles zaznamenala nákladovost následující rok.

Du-Pont rozklad ROE

DuPont rozklad ROE umožňuje získat informaci o tom, jaké dílčí faktory působí na výslednou hodnotu rentability.

$$\begin{aligned}
 \text{ROE} &= \text{ROA} * \text{finanční páka} &= & \frac{\check{C}Z}{A} * \frac{A}{VK} = \frac{\check{C}Z}{V} * \frac{V}{A} * \frac{A}{VK} = \\
 &= \text{ROE}_t = \left(1 - \frac{N}{V}\right) * \frac{V}{A} * \frac{A}{VK}
 \end{aligned}$$

Tato práce použila třetí způsob rozkladu.

Tabulka 25: Rozklad ROE

Rok	ROE = ČZ/VK	ROS = 1-N/V	OA=V/A	FP=A/VK
2006	0,0058	0,01	0,55	1,23
2007	0,0228	0,03	0,53	1,33
2008	0,0398	0,06	0,55	1,28

Zdroj: vlastní výpočty

Největší podíl na ukazateli ROE má pákový ukazatel. V roce 2007 mírně vzrostl a o rok později mírně klesl. Druhým nejvlivnějším je obrat aktiv. V roce 2007 nepatrně poklesl a o rok později se vrátil na svou hodnotu z roku 2006. Minimální vliv na ROE má rentabilita nákladů, která ve sledovaném období mírně vzrůstala.

Dopad meziročních odchylek nákladovosti na ekonomickou situaci

Dopad meziročních odchylek nákladovosti na ekonomickou situaci podniku je možno vyjádřit pomocí indexu ROE. Index ROE je možné analyzovat pomocí relativních změn.

$$I_{ROE\ t/t-1} = I_{ROS} * I_{OA} * I_{FP}$$

Index I_{ROS} vyjadřuje nejen změnu rentability výnosů, ale současně i jak ovlivňuje změnu analyzovaného ukazatele ROE změna rentability výnosů respektive změna nákladovosti.

Index I_{OA} vyjadřuje změnu rychlosti obratu aktiv a zároveň i jaký vliv má změna obratu aktiv na ukazatele ROE.

Index I_{FP} vypovídá o změně finanční páky a o vlivu změny finanční páky na rentabilitu vlastního kapitálu.

Tabulka 26: Rozklad ROE pomocí indexů

Rok	I_{ROE}	I_{ROS}	I_{OA}	I_{FP}
2007	3,11	3	0,96	1,08
2008	2	2	1,04	0,96

Zdroj: vlastní výpočty

V roce 2007 se rentabilita vlastního kapitálu zvýšila o 211 % proti roku 2006. Tato změna byla způsobena především změnou ROS tj. meziroční snížení nákladovosti znamenalo zvýšení ROE o 200 %. Naproti tomu obrat aktiv snížil ROE o 4 %. Finanční

páka se meziročně zvýšila a na ukazateli ROE se změna finanční páky projevila 8% růstem.

V roce 2008 se zvýšila rentabilita vlastního kapitálu o 100 % proti roku 2007. Na změnu měl největší vliv opět ukazatel ROS, který zvýšil ROE o 100 %. Obrat aktiv vzrostl a má 4% vliv na růst ROE. Pokles finanční páky způsobil 4% snížení ukazatele ROE.

10. ZÁVĚR

Tato práce analyzovala vývoj ekonomické situace v konkrétní akciové společnosti z Jihočeského kraje. Analýza proběhla za roky 2000 – 2008.

Analýza měla 4 okruhy. Nejdříve byla provedena horizontální a vertikální analýza rozvahy a horizontální analýza výkazu zisku a ztráty. V horizontální analýze rozvahy byl nejzřejmější radikální růst aktiv v letech 2006 – 2008 z důvodu modernizace vozového parku. Vertikální analýza rozvahy zobrazila jasný přeliv v průběhu let z vlastního kapitálu na cizí zdroje a zdůraznila, že v aktivech je nejdominantnější dlouhodobý hmotný majetek. Horizontální analýza výkazu zisku a ztráty zobrazila důležitost provozu v chodu podniku. Ten byl dále podrobně analyzován. Dopravní podnik je velice závislý na dotacích. V roce 2004 byla vykázána ztráta kvůli nižším dotacím od Statutárního města České Budějovice. Následující rok už byly dotace výrazně vyšší. Přesto byl provoz ve ztrátě, tentokrát z důvodu nižšího zájmu zákazníků o příležitostnou dopravu a nižších tržby z jízdného.

V další části byly rozebrány poměrové ukazatele. Rentability nedosahují nijak závrtných hodnot, ale poslední tři roky výrazně rostou a nákladovost klesá, což je velice pozitivní. Produktivita práce má rostoucí charakter. Likvidita oproti tomu klesá a poslední dva sledované roky dokonce pod hraniční hodnoty, což je špatně, protože nelikvidní podnik rovná se nedůvěryhodný. Obrat jak stálých, tak celkových aktiv se též pohybuje v nízkých hodnotách. Zadluženost je nízká.

V poslední části analýzy se porovnává sledovaný podnik s jinými dopravními podniky a s odvětvím doprava a spoje za roky 2006 – 2008. Dopravní podnik města České Budějovice, a.s. byl čtvrtým největším z šesti srovnávaných podniků. Tomu odpovídala i produktivita práce, kterou podnik vykazuje. Ze všech podniků byl DPMČB v roce 2008 nejrentabilnější. Za sledované období byl nejzadluženější, v roce 2008 druhý nejzadluženější, přesto se pohybuje pod odvětvovým průměrem. Na závěr byla porovnána nákladovost DPMČB a DPML a struktura byla téměř shodná, jen v ostatních provozních nákladech DPML výrazněji převyšoval sledovaný DPMČB.

Závěr práce se zaměřuje na nákladovost podniku, rozebírá její jednotlivé složky, hodnotí ji Du-Pontovým rozkladem ROE a indexem ROE. Nákladovost celkově klesá,

nejvýrazněji složka mzdové náklady a nákladovost odpisů. Du-Pontův rozklad odhalil, že největší vliv na ROE má pákový ukazatel. Index ROE roste, což je pozitivní.

Celkový vývoj podniku je hodnocen kladně.

11. SUMMARY

The purpose of this thesis was to objectively appraise development of economical situation of company Dopravní podnik města České Budějovice, a.s. and to make conclusions about situation of the company. This situation was monitored for eight years, from 2000 till 2008. Matter of business activity of Dopravní podnik města České Budějovice, a.s. is primarily: operation of a railway trolley rail, transport operation on the trolley track, road passenger transport, operation of petrol stations with fuels, production, installation and repair of electrical machinery and apparatus. Financial analysis was applied on the real existing company. Documents used as data source were: balance sheets and income statements from particular years.

Theoretical part of the thesis characterizes joint-stock company, its establishment and formation, financial analysis and its method of calculation individual indicators.

Practical part of the thesis includes horizontal and vertical analysis, calculation of financial analysis indicators (rentability, cost, labour productivity, liquidity, indebtedness), simple intercompany reconciliation and breakdown of costs of company.

The last part of the thesis includes interpretation of calculations results and points out shortcomings.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

DĚDIČ, J., KRÍŽ, R., ŠTENGLOVÁ, I., *Akciové společnosti*, 4. vyd. Praha: C. H. Beck, 2001, ISBN 80-7179-494-5

GRINC, J., *Základy práva*, Univerzita Jana Evangelisty Turkyně v Ústí nad Labem: 2007, Fakulta sociálně ekonomická

GRÜNWALD, R., HOLEČKOVÁ, J., *Finanční analýza a plánování podniku*, 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, 1996, ISBN 80-7079-257-4

JANKŮ, M., a kolektiv, *Základy práva pro posluchače právnických fakult*, 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2006, ISBN 80-7179-499-6

JINDŘICHOVSKÁ, I., BLAHA, Z., S., *Podnikové finance*, 1. vyd. Praha: Management Press, 2001, ISBN 80-7261-025-2

KISLINGEROVÁ, E., HNILICA, J., *Finanční analýza krok za krokem*, 1. vyd. Praha: C. H. Beck, 2005, ISBN 80-7179-321-3

KOKEŠOVÁ, M., *Právnícké osoby podle Obchodního zákoníku, jejich výhody a nevýhody* [online]. 2009, [cit. 12. 12. 2009]. Dostupná na World Wide Web: <xmartasx.sweb.cz/pm_201.doc>

KRUTINA, V., NOVOTNÁ, M., *Ekonomika podniku (cvičení)*, 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, 2004, ISBN 80-7040-732-8

SEDLÁČEK, J., *Finanční analýza podniku*, 1. vyd. Brno: Computer Press, a.s., 2007, ISBN 978-80-251-1830-6

SEDLÁČEK, J., *Účetní data v rukou manažera: finanční analýza v řízení firmy*. 2. doplněné vyd. Praha: Grada Publishing a.s., 2001

SŮVOVÁ, H., a kolektiv, *Finanční analýza v řízení podniku, v bance a na počítači*, 1. vyd. Praha: Bankovní institut, a. s., 2000, ISBN 80-7265-027-0

SYNEK, M., a kolektiv, *Manažerská ekonomika*, 3. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2003, ISBN 80-247-0515-X

ZÁKON Č. 513/1991 SB. OBCHODNÍ ZÁKONÍK

PETŘÍK, T., *Ekonomické a finanční řízení firmy*, 1. vyd. Praha: Grada Publishing, a.s., 2005, ISBN 80-247-1046-3

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Přehled primárních ukazatelů

Tabulka 2: Přehled výpočtů jednotlivých ukazatelů

Tabulka 3: Zkrácená rozvaha Dopravního podniku města České Budějovice, a. s.

Tabulka 4: Vertikální analýza rozvahy v %

Tabulka 5: Vybrané položky Výkazu zisků a ztráty DPMČB za roky 2000 – 2008 v tisících Kč

Tabulka 6: Meziroční relativní změna v % vybraných ukazatelů z VZaZ DPMČB za roky 2001 - 2008

Tabulka 7: Absolutní změna v tis. Kč vybraných ukazatelů z VZaZ DPMČB za roky 2001 - 2008

Tabulka 8: Zkrácený VZaZ za provoz za roky 2000 – 2008 v tis. Kč

Tabulka 9: Meziroční relativní změna zkráceného VZaZ za provoz za roky 2000 – 2008 v %

Tabulka 10: Absolutní změna zkráceného VZaZ za provoz za roky 2000 – 2008 v tis. Kč

Tabulka 11: Vývoj ukazatelů rentability v %

Tabulka 12: Vývoj ukazatelů produktivity práce v tisících na osobu

Tabulka 13: Vývoj ukazatelů likvidity v tisících Kč

Tabulka 14: Vývoj ukazatelů aktivity v obrátkách za rok

Tabulka 15: Vývoj ukazatelů finanční struktury

Tabulka 16: Ukazatele za DPMHK za roky 2006 – 2008

Tabulka 17: Ukazatele za DPML za roky 2006 - 2008

Tabulka 18: Ukazatele za DPMP za roky 2006 - 2008

Tabulka 19: Ukazatele za DPMÚL za roky 2006 - 2008

Tabulka 20: Ukazatele za DPMO za roky 2006 - 2008

Tabulka 21: Ukazatele za DPMČB za roky 2006 - 2008

Tabulka 22: Ukazatele za odvětví Doprava a spoje za roky 2007 - 2008

Tabulka 23: Vybrané ukazatele za dopravní podniky v % za roky 2007 a 2008

Tabulka 24: Rozklad provozní nákladovosti v % za roky 2000 - 2008

Tabulka 25: Rozklad ROE

Tabulka 26: Rozklad ROE pomocí indexů

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1: Vývoj celkových aktiv DPMČB za roky 2000 – 2008 v tis. Kč

Graf 2: Vývoj vybraných ukazatelů z VZaZ DPMČB za roky 2000 – 2008

Graf 3: Vývoj provozních výnosů a vybraných nákladů v tis. Kč

Graf 4: Vývoj aktiv celkem dopravních podniků a odvětví za roky 2006 – 2008

Graf 5: Vývoj rentability vlastního kapitálu dopravních podniků a odvětví DS za roky 2006 - 2008

Graf 6: Vývoj rentability celkového kapitálu dopravních podniků a odvětví za roky 2006 - 2008

Graf 7: Vývoj produktivity práce dopravních podniků za roky 2006 - 2008

Graf 8: Vývoj zadluženost dopravních podniků a odvětví DS za roky 2006 - 2008

Graf 9: Rozklad nákladovosti u DPMČB a DPML za rok 2008 v korunách

Graf 10: Vývoj jednotlivých složek provozní nákladovosti v % za roky 2000 - 2008

SEZNAM SCHÉMAT

Schéma 1: Rozklad nákladovosti výpočet

Schéma 2: Rozklad nákladovosti v korunách DPML a DPMČB za rok 2008

Schéma 3: Rozklad nákladovosti DPMČB za roky 2006 – 2008 v korunách

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DM	Dlouhodobý majetek
DNM	Dlouhodobý nehmotný majetek
DS	Odvětví Doprava a spoje
DPMČB	Dopravní podnik města České Budějovice, a.s.

DPMHK	Dopravní podnik města Hradce Králové, a.s.
DPML	Dopravní podnik města Liberce, a.s.
DPMO	Dopravní podnik města Olomouce, a.s.
DPMP	Dopravní podnik města Pardubic, a.s.
DPMÚL	Dopravní podnik města Ústí nad Labem, a.s.
M	Materiál
N	Náklady
PEP	Průměrný přepočtený počet zaměstnanců
PZ	Pořízení zboží
R	Rozvaha
ROA	Rentabilita celkového kapitálu
ROE	Rentabilita vlastního kapitálu
VH	Výsledek hospodaření
VZaZ	Výkaz zisků a ztráty

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha 1: Meziroční relativní změna položek v rozvaze v % za roky 2001 - 2008

Příloha 2: Absolutní změna položek v rozvaze v tis. Kč za roky 2001 - 2008

Příloha 3: Výkaz zisků a ztrát DPMČB za roky 2000 – 2008 v tis. Kč

Příloha 4: Meziroční relativní změny položek VZaZ v % za roky 2001 - 2008

Příloha 5: Absolutní změna položek VZaZ za roky 2001 – 2008 v tis. Kč

PŘÍLOHY

Příloha 1: Meziroční relativní změna položek v rozvaze v % za roky 2001 - 2008

	Relativní změna v %							
Rozvaha	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
AKTIVA CELKEM	3,22	1,91	2,71	-1,97	0,60	12,39	11,08	3,46
POHL. ZA UPSANÝ VL. K.								
DLOUHODOBÝ MAJETEK	3,35	1,55	1,74	-1,55	1,94	14,02	15,09	3,92
Dlouhodobý nehmotný majetek	-58,11	-19,27	-35,48	33,00	21,55	515,46	-38,46	-4,84
Dlouhodobý hmotný majetek	3,50	1,57	1,77	-1,57	1,93	13,61	15,32	3,94
Dlouhodobý finanční majetek								
OBĚŽNÁ AKTIVA	2,50	3,55	10,04	-3,40	-9,53	-3,68	-28,38	-3,57
Zásoby	3,39	0,72	19,11	2,10	-4,97	-10,85	8,54	8,72
Dlouhodobé pohledávky								
Krátkodobé pohledávky	-9,23	60,04	61,39	-72,94	279,47	-33,95	-13,81	-26,45
Finanční majetek	3,43	-11,27	-1,38	12,77	-18,35	-8,12	-59,65	-5,14
Časové rozlišení	-12,87	133,56	18,22	-68,55	2,78	244,51	-14,27	-3,56
Pasíva								
PASIVA CELKEM	3,22	1,91	2,71	-1,97	0,60	12,39	11,08	3,46
VLASTNÍ KAPITÁL	3,57	-1,52	1,90	-2,50	-0,83	0,59	2,34	7,99
Základní kapitál	0	0	0	0	0	0	0	5,18
Kapitálové fondy	16,99							
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	6,26	6,64	6,29	1,13	0,00	0,00	0,28	1,16
Hospodářský výsledek minulých let	0	100	0	„71,23“	„-308,14“	„-32,16“	„16,14“	„76,97“
výsledek hospodaření běžného účetního období(+/-)	-15,70	27,17	133,18	-185,51	57,40	169,83	299,86	88,33
CIZÍ ZDROJE	18,63	560,45	15,01	4,32	21,80	146,16	50,26	-9,91
Rezervy	100							
Dlouhodobé závazky		100	29,79	6,82	20,79	17,76	20,69	10,80
Krátkodobé závazky	-6,48	30,45	1,32	1,36	23,07	35,25	13,52	-0,40
Bankovní úvěry a výpomoci						100	84,69	-20,13
časové rozlišení	-21,35	15,75	10,91	8,15	-9,56	-1,16	30,63	-16,49

Příloha 2: Absolutní změna položek v rozvaze v tis. Kč za roky 2001 - 2008

	Absolutní změna v tis. Kč							
Rozvaha	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
AKTIVA CELKEM	20103	12341	17794	-13319	3955	82462	82856	28771
POHL. ZA UPSANÝ VL. K.	0	0	0	0	0	0	0	0
DLOUHODOBÝ MAJETEK	18573	8906	10162	-9183	11313	83414	102333	30564
Dlouhodobý nehmotný majetek	-799	-111	-165	99	86	2500	-1148	-89
Dlouhodobý hmotný majetek	19372	9017	10327	-9282	11227	80914	103481	30653
Dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0	0	0	0	0
OBĚŽNÁ AKTIVA	1718	2495	7315	-2726	-7376	-2578	-19150	-1723
Zásoby	460	101	2699	353	-854	-1771	1242	1377
Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	0	0	0	0	0
Krátkodobé pohledávky	-460	2715	4443	-8519	8834	-4072	-1094	-1806
Finanční majetek	1718	-5838	-636	5787	-9377	-3387	-22871	-795
Časové rozlišení	-110	995	317	-1410	18	1626	-327	-70
Pasiva								
PASIVA CELKEM	20103	12341	17794	-13319	3955	82462	82856	28771
VLASTNÍ KAPITÁL	21499	-9466	11656	-15645	-5097	3559	14230	49817
Základní kapitál	0	0	0	0	0	0	0	23016
Kapitálové fondy	17400	0	0	0	0	0	0	0
Rezervní fondy a ostatní fondy ze zisku	3220	3627	3664	700	0	0	178	731
Hospodářský výsledek minulých let	0	-13496	0	9613	-11965	-5097	3380	13520
výsledek hospodaření běžného účetního období(+/-)	-879	1282	7992	-25958	6868	8656	10672	12570
CIZÍ ZDROJE	879	31374	5548	1837	9672	78971	66850	-19797
Rezervy	-1129	0	0	0	0	0	0	0
Dlouhodobé závazky	0	17772	5294	1573	5123	5286	7251	4570
Krátkodobé závazky	-1019	4482	254	264	4549	8555	4438	-150
Bankovní úvěry a výpomoci	0	0	0	0	0	65130	55161	-24217
časové rozlišení	-1268	736	590	489	-620	-68	1776	-1249

Příloha 3: Výkaz zisků a ztrát DPMČB za roky 2000 – 2008 v tis. Kč

Výkaz zisků a ztrát											
označ	Text	č. ř.	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I.	Tržby za prodej zboží	1								22189	25997
A.	Náklady vynal. na prod. zboží	2								21475	24695
+	Obchodní marže	3							1015	714	1302
II.	Výkony	4	117680	120981	128568	140593	144098	154611	160603	184976	198815
II.1.	Tržby za prodej vl. výrobků a služeb	5	102683	104935	110422	123277	124956	129663	140847	160930	174760
II.2.	Změna stavu vnitr. zásob vl. výroby	6									
II.3.	Aktivace	7	14997	16046	18146	17316	19142	24948	19756	24046	24055
B.	Výkonová spotřeba	8	91070	99135	105260	105035	107630	112949	133791	153199	160153
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	9	77739	81111	84779	86301	85452	93705	103380	116715	125991

B.2.	Služby	10	13331	18024	20481	18734	22178	19244	30411	36484	34162
+	Přidaná hodnota	11	26610	21846	23308	35558	36468	41662	26812	32491	39964
C.	Osobní náklady	12	121919	128857	137686	139837	137750	140485	151297	157709	166604
C.1.	Mzdové náklady	13	87087	91996	97892	99384	97817	99809	107407	111630	116885
	Odměny členům orgánů společnosti a družstva										
C.2.	Náklady na sociální zabezpečení	14	421	593	713	848	849	719	819	689	943
C.3.	Sociální náklady	15	30397	32133	34232	34745	34336	34984	37656	39269	41249
C.4.		16	4014	4135	4849	4860	4748	4973	5415	6121	7527
D.	Daně a poplatky	17	1411	1397	1193	1410	1336	1500	1674	1156	1062
E.	Odpisy DNM a DHM	18	56322	59679	53891	52723	55543	59182	65229	73326	75938
	Tržby z prodeje dlouho. majetku a materiálu										
III.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	19	3626	1640	1811	3444	5949	11750	24546	622	2447
III.1.	Tržby z prodeje materiálu	20		1506	1702	3183	4175	2963	2621	330	2114
III.2.	Zůstat. cena prod. dlouh. majetku a materiálu	21		134	109	261	1774	8787	21925	292	333
F.	Zůstat. cena prod. dlouh. Majetku	22	2146	189	342	235	1600	10646	21996	101	1932
F.1.	Zůstat. cena prodaného materiálu	23		24	273	21	14	2349	1885	3	1703
F.2.	Změna stavu rezerv a opr. položek v prov. oblasti	24		165	69	214	1586	8297	20111	98	229
G.	Ostatní provozní výnosy	25		653	4403	3634	2899	5842	2819	3232	-6046
IV.	Ostatní provozní náklady	26	158226	173701	188503	180855	149338	166855	205535	228714	249062
H.	Převod provozních výnosů	27	2056	2945	7407	3429	3960	3421	5484	3109	16504
V.	Převod provozních nákladů	28									
I.	Provozní výsledek hospodaření	29	-896	-778							
*		30	3534	4245	8700	18589	-11333	-809	8394	23194	35479
VI.	Tržby z prodeje cen. papírů a vkladů	31									
J.	Prodané cen. Papíry a vklady	32									
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	33	1883								
VII.1.	Výnosy z cen. papírů a vkladů v podn. ve skup.	34									
VII.2.	Výnosy z ost. dlouhod. cen. papírů a vkladů	35									
VII.3.	Výnosy z ost. dlouhod. fin. majetku	36	1883								
VIII.	Výnosy z krátkodob. fin. majetku	37		1979	973	376	888	846	927	691	316
K.	Náklady z finančního majetku	38									
IX.	Výnosy z přeceň. maj. cen. papírů	39									
L.	Náklady z přeceň. cen. papírů a podílů	40									
M.	Změna stavu rezerv a opr. položek ve fin. obl.	41									
X.	Výnosové úroky	42	329	320	826	492	235	207	221	251	284
N.	Nákladové úroky	43		1			2		436	2384	4427

XI.	Ostatní finanční výnosy	44	2	3	18	13	9	4	5	5	20
O.	Ostatní finanční náklady	45	86	133	146	184	200	222	266	275	303
XII.	Převod finančních výnosů	46									
P.	Převod finančních nákladů	47									
*	Finanční výsledky hospodaření	48	2128	2168	1671	697	930	835	451	-1712	-4110
Q.	Daň z příjmu za běžnou činnost	49			4276	5293	1573	5123	5286	7251	4570
Q.1.	- splatná	50									
Q.2.	- odložená	51			4276	5293	1573	5123	5286	7251	4570
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	52	5662	6413	6095	13993	-11976	-5097	3559	14231	26799
XIII.	Mimořádné výnosy	53		27			17				2
R.	Mimořádné náklady	54	943	842	94		6				
S.	Daň z příjmu z mimoř. činnosti	55									
S.1.	- splatná	56									
S.2.	- odložená	57									
*	Mimořádný výsledek hospodaření	58	-943	-815	-94		11				2
T.	Převod podílu na VH společníkům	59									
***	Výsledek hospodaření za úč. obd.	60	4719	5598	6001	13993	-11965	-5097	3559	14231	26801
	Výsledek hospodaření před zdaněním	61	4719	5598	10277	19286	-10392	26	8845	21482	31371

Příloha 4: Meziroční relativní změny položek VZaZ v % za roky 2001 - 2008

Výkaz zisků a ztrát		Relativní změny v %								
označ.	Text	č. ř.	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I.	Tržby za prodej zboží	1							100,0	17,2
A.	Náklady vynal. na prod. zboží	2							100,0	15,0
+	Obchodní marže	3							-29,7	82,4
II.	Výkony	4	2,8	6,3	9,4	2,5	7,3	3,9	15,2	7,5
II.1.	Tržby za prodej vl. výrobků a služeb	5	2,2	5,2	11,6	1,4	3,8	8,6	14,3	8,6
II.2.	Změna stavu vnitr. zásob vl. výroby	6								
II.3.	Aktivace	7	7,0	13,1	-4,6	10,5	30,3	-20,8	21,7	0,0
B.	Výkonová spotřeba	8	8,9	6,2	-0,2	2,5	4,9	18,5	14,5	4,5
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	9	4,3	4,5	1,8	-1,0	9,7	10,3	12,9	7,9
B.2.	Služby	10	35,2	13,6	-8,5	18,4	-13,2	58,0	20,0	-6,4
+	Přidaná hodnota	11	-17,9	6,7	52,6	2,6	14,2	-35,6	21,2	23,0
C.	Osobní náklady	12	5,7	6,9	1,6	-1,5	2,0	7,7	4,2	5,6
C.1.	Mzdové náklady	13	5,6	6,4	1,5	-1,6	2,0	7,6	3,9	4,7
C.2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14	40,9	20,2	18,9	0,1	-15,3	13,9	-15,9	36,9
C.3.	Náklady na sociální zabezpečení	15	5,7	6,5	1,5	-1,2	1,9	7,6	4,3	5,0
C.4.	Sociální náklady	16	3,0	17,3	0,2	-2,3	4,7	8,9	13,0	23,0
D.	Daně a poplatky	17	-1,0	-14,6	18,2	-5,2	12,3	11,6	-30,9	-8,1
E.	Odpisy DNM a DHM	18	6,0	-9,7	-2,2	5,3	6,6	10,2	12,4	3,6
III.	Tržby z prodeje dlouho. majetku a materiálu	19	-54,8	10,4	90,2	72,7	97,5	108,9	-97,5	293,4
III.1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20		13,0	87,0	31,2	-29,0	-11,5	-87,4	540,6
III.2.	Tržby z prodeje materiálu	21		-18,7	139,4	579,7	395,3	149,5	-98,7	14,0
F.	Zůstat. cena prod. dlouh. majetku a	22	-91,2	81,0	-31,3	580,9	565,4	106,6	-99,5	1812,9

	materiálu								
F.1.	Zůstat. cena prod. dlouh. Majetku	23	1037,5	-92,3	-33,3	16678,6	-19,8	-99,8	56666,7
F.2.	Zůstat. cena prodaného materiálu	24	-58,2	210,1	641,1	423,1	142,4	-99,5	133,7
G.	Změna stavu rezerv a opr. položek v prov. oblasti	25	574,3	-17,5	-20,2	101,5	-51,7	14,7	-287,1
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	9,8	8,5	-4,1	11,7	23,2	11,3	8,9
H.	Ostatní provozní náklady	27	43,2	151,5	-53,7	15,5	-13,6	60,3	-43,3
V.	Převod provozních výnosů	28							
I.	Převod provozních nákladů	29	13,2						
*	Provozní výsledek hospodaření	30	20,1	104,9	113,7	-161,0	92,9	1137,6	176,3
VI.	Tržby z prodeje cen. papírů a vkladů	31							
J.	Prodané cen. Papíry a vklady	32							
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	33							
VII.1.	Výnosy z cen. papírů a vkladů v podn. ve skup.	34							
VII.2.	Výnosy z ost. dlouhod. cen. papírů a vkladů	35							
VII.3.	Výnosy z ost. dlouhod. fin. majetku	36							
VIII.	Výnosy z krátkodob. fin. majetku	37	-50,8	-61,4	136,2	-4,7	9,6	-25,5	-54,3
K.	Náklady z finančního majetku	38							
IX.	Výnosy z přeceň. maj. cen. papírů	39							
L.	Náklady z přeceň. cen. papírů a podílů	40							
M.	Změna stavu rezerv a opr. položek ve fin. obl.	41							
X.	Výnosové úroky	42	-2,7	158,1	-40,4	-52,2	-11,9	6,8	13,6
N.	Nákladové úroky	43						446,8	85,7
XI.	Ostatní finanční výnosy	44	50,0	500,0	-27,8	-30,8	-55,6	25,0	0,0
O.	Ostatní finanční náklady	45	54,7	9,8	26,0	8,7	11,0	19,8	3,4
XII.	Převod finančních výnosů	46							
P.	Převod finančních nákladů	47							
*	Finanční výsledky hospodaření	48	1,9	-22,9	-58,3	33,4	-10,2	-46,0	-479,6
Q.	Daň z příjmu za běžnou činnost	49			23,8	-70,3	225,7	3,2	37,2
Q.1.	- splatná	50							
Q.2.	- odložená	51			23,8	-70,3	225,7	3,2	37,2
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	52	18,63	7,20	133,18	-185,51	57,40	169,83	299,86
XIII.	Mimořádné výnosy	53	100,0	-100,0		100,0	-100,0		100,0
R.	Mimořádné náklady	54	-10,7	-88,8	-100,0	100,0	-100,0		
S.	Daň z příjmu z mimoř. činnosti	55							
S.1.	- splatná	56							
S.2.	- odložená	57							
*	Mimořádný výsledek hospodaření	58	13,57	88,47	100	100	-100	0	0
T.	Převod podílu na VH společníkům	59							
***	Výsledek hospodaření za úč. obd.	60	18,63	7,20	133,18	-185,51	57,40	169,83	299,86
	Výsledek hospodaření před zdaněním	61	18,63	83,58	87,66	-153,88	100,25	33919,2	142,87

Příloha 5: Absolutní změna položek VZaZ za roky 2001 – 2008 v tis. Kč

Výkaz zisků a ztrát		Absolutní změna v tis. Kč								
označ.	Text	č. ř.	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008
I.	Tržby za prodej zboží	1	0	0	0	0	0	0	1286	3808
A.	Náklady vynal. na prod. zboží	2	0	0	0	0	0	0	1587	3220
+	Obchodní marže	3	0	0	0	0	0	1015	-301	588
II.	Výkony	4	3301	7587	12025	3505	10513	5992	24373	13839
II.1.	Tržby za prodej vl. výrobků a služeb	5	2252	5487	12855	1679	4707	11184	20083	13830
II.2.	Změna stavu vnitr. zásob vl. výroby	6	0	0	0	0	0	0	0	0
II.3.	Aktivace	7	1049	2100	-830	1826	5806	-5192	4290	9
B.	Výkonová spotřeba	8	8065	6125	-225	2595	5319	20842	19408	6954
B.1.	Spotřeba materiálu a energie	9	3372	3668	1522	-849	8253	9675	13335	9276
B.2.	Služby	10	4693	2457	-1747	3444	-2934	11167	6073	-2322
+	Přidaná hodnota	11	-4764	1462	12250	910	5194	-14850	5679	7473
C.	Osobní náklady	12	6938	8829	2151	-2087	2735	10812	6412	8895
C.1.	Mzdové náklady	13	4909	5896	1492	-1567	1992	7598	4223	5255
C.2.	Odměny členům orgánů společnosti a družstva	14	172	120	135	1	-130	100	-130	254
C.3.	Náklady na sociální zabezpečení	15	1736	2099	513	-409	648	2672	1613	1980
C.4.	Sociální náklady	16	121	714	11	-112	225	442	706	1406
D.	Daně a poplatky	17	-14	-204	217	-74	164	174	-518	-94
E.	Odpisy DNM a DHM	18	3357	-5788	-1168	2820	3639	6047	8097	2612
III.	Tržby z prodeje dlouho. majetku a materiálu	19	-1986	171	1633	2505	5801	12796	-23924	1825
III.1.	Tržby z prodeje dlouhodobého majetku	20	1506	196	1481	992	-1212	-342	-2291	1784
III.2.	Tržby z prodeje materiálu	21	134	-25	152	1513	7013	13138	-21633	41
F.	Zůstat. cena prod. dlouh. majetku a materiálu	22	-1957	153	-107	1365	9046	11350	-21895	1831
F.1.	Zůstat. cena prod. dlouh. Majetku	23	24	249	-252	-7	2335	-464	-1882	1700
F.2.	Zůstat. cena prodaného materiálu	24	165	-96	145	1372	6711	11814	-20013	131
G.	Změna stavu rezerv a opr. položek v prov. oblasti	25	653	3750	-769	-735	2943	-3023	413	-9278
IV.	Ostatní provozní výnosy	26	15475	14802	-7648	-31517	17517	38680	23179	20348
H.	Ostatní provozní náklady	27	889	4462	-3978	531	-539	2063	-2375	13395
V.	Převod provozních výnosů	28	0	0	0	0	0	0	0	0
I.	Převod provozních nákladů	29	118	778	0	0	0	0	0	0
*	Provozní výsledek hospodaření	30	711	4455	9889	-29922	10524	9203	14800	12285
VI.	Tržby z prodeje cen. papírů a vkladů	31	0	0	0	0	0	0	0	0
J.	Prodané cen. Papíry a vklady	32	0	0	0	0	0	0	0	0
VII.	Výnosy z dlouhodobého finančního majetku	33	-1883	0	0	0	0	0	0	0
VII.1.	Výnosy z cen. papírů a vkladů v podn. ve skup.	34	0	0	0	0	0	0	0	0
VII.2.	Výnosy z ost. dlouhod. cen. papírů a vkladů	35	0	0	0	0	0	0	0	0
VII.3.	Výnosy z ost. dlouhod. fin. majetku	36	-1883	0	0	0	0	0	0	0
VIII.	Výnosy z krátkodob. fin. majetku	37	1979	-1006	-597	512	-42	81	-236	-375
K.	Náklady z finančního majetku	38	0	0	0	0	0	0	0	0
IX.	Výnosy z přeceň. maj. cen. papírů	39	0	0	0	0	0	0	0	0
L.	Náklady z přeceň. cen. papírů a podílů	40	0	0	0	0	0	0	0	0
M.	Změna stavu rezerv a opr. položek ve fin. obl.	41	0	0	0	0	0	0	0	0
X.	Výnosové úroky	42	-9	506	-334	-257	-28	14	30	33
N.	Nákladové úroky	43	1	-1	0	2	-2	436	1948	2043
XI.	Ostatní finanční výnosy	44	1	15	-5	-4	-5	1	0	15
O.	Ostatní finanční náklady	45	47	13	38	16	22	44	9	28
XII.	Převod finančních výnosů	46	0	0	0	0	0	0	0	0
P.	Převod finančních nákladů	47	0	0	0	0	0	0	0	0
*	Finanční výsledky hospodaření	48	40	-497	-974	233	-95	-384	-2163	-2398
Q.	Daň z příjmu za běžnou činnost	49	0	4276	1017	-3720	3550	163	1965	-2681
Q.1.	- splatná	50	0	0	0	0	0	0	0	0

Q.2.	- odložená	51	0	4276	1017	-3720	3550	163	1965	-2681
**	Výsledek hospodaření za běžnou činnost	52	751	-318	7898	-25969	6879	8656	10672	12568
XIII.	Mimořádné výnosy	53	27	-27	0	17	-17	0	0	2
R.	Mimořádné náklady	54	-101	-748	-94	6	-6	0	0	0
S.	Daň z příjmu z mimoř. činnosti	55	0	0	0	0	0	0	0	0
S.1.	- splatná	56	0	0	0	0	0	0	0	0
S.2.	- odložená	57	0	0	0	0	0	0	0	0
*	Mimořádný výsledek hospodaření	58	128	721	94	11	-11	0	0	2
T.	Převod podílu na VH společníkům	59	0	0	0	0	0	0	0	0
***	Výsledek hospodaření za úč. obd.	60	879	403	7992	-25958	6868	8656	10672	12570
	Výsledek hospodaření před zdaněním	61	879	4679	9009	-29678	10418	8819	12637	9889